

A BEVÁNDORLÓ

MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.

MAI SZÁMUNK 5 CENT.

VI. Évfolyam. 65. szám.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., CHICAGO, Ill., PÉNTEK, 1909. AUGUSZTUS 13-án.

VI. Year. No. 65.

A KULISSZÁK MÖGÜL.

A VERHOVAY-EGYLET IGAZI GYLKOSAI.

Innen-onnan két hónapja már, hogy a Verhovay-Egylet konvencziót, illetve nagygyűlést tartott Pittsburgban. Az egész amerikai magyarság kíváncsian várta ezt a konvencziót. Kíváncsian, mert érdekelte a magyarságot e tünneményesen fejlődő egyletnek jelene és jövője.

Megirtuk annak idején, hogy mily botrányos véget ért ez a konvenczió. Ne beszéljünk most erről, de inkább kutassuk az okokat, amelyek e leghatalmasabb egylet kebelében ily szégyenteljes szakadást idéztek elő. Keressük az okokat, s miután meg-, illetve felismertük a bajt, gondoskodjunk orvoslásáról addig, amíg nem késő.

Mi nem törődünk azzal eddig se, hogy mikor egy magyar egylet jövője érdekében irunk, mit mondanak azok, akiknek kellemtelen az, ha az igazságot megmondják. Ezután se törődünk. A Verhovay-Egylet nem egy emberé, de az egész amerikai magyarságé. Mindaddig, amíg a magyaroknak szükségük van az olyanköz-intézményekre, mint a betegsegélyző egylet, addig kötelességünknek tartjuk, hogy az ily intézményeket megvédjük.

Ez indít bennünket arra, hogy a Verhovay-Egylettel újból és mindaddig foglalkozunk, amíg azt nem látjuk, hogy ezt a hatalmas egyletet úgy és olyan emberek kezelik, akiknek fogalmuk van a tisztességről.

Foglalkozunk az egylettel már annál inkább is, mert tudjuk, hogy a hiba nem az egylet áldozatkész tagjaiban volt és van, s nem is annyira a volt és jelenlegi tisztikarban, de az egyleten kívül álló emberekben.

A volt, s piszkos erőszakok újból kinevezett hivatalos lap az oka annak, hogy ebben az egyletben megszünt a békeség. Fecső Imre a tulajdonosa e lapnak és Rudnyánszky Gyula a szerkesztője. S mert Fecső Imrénél éppen úgy, mint Rudnyánszky Gyulánál ettől az egylettől függött a jövője, minden eszközt tisztességesnek hittek a jövő megmentéséért.

Mikor ez év elején a „Szabadság” című lap lekötölte azon nyilatkozatokat, a melyekben szegény munkásberekkel azzal vádolták meg Fecső Imrét, hogy a cleve-landi bankjában hazaküldés végett rábizott pénzeiket nem fizeti vissza, akkor a Verhovay-Egylet főtisztikari gyűlésén az egyik főtisztviselő kérdőre vonta Fecső Imrét, mondaná meg, mi igaz ama nyilatkozatokból? Fecső Imre tudtukkal a mai napig se tisztázta magát eme vádak alól. Azon a gyűlésen se adott feleletet egyebet annál, hogy az neki privát dolga.

Az egylet főtisztviselőinek akkor még józanabb része nem úgy gondolkodott, mint Fecső Imre. Mi azt hittük és hiszünk, hogy ha egy lap a legnagyobb magyar egylet képviselője, akkor annak a kiadója nem lehet olyan ember, aki a munkásberek bizalmával rutul visszaél. Beesületes ember még egyleten kívül sem segíthet olyan embert, akiről nyíltan kiírják, hogy a munkásnépek hazaküldés végett rábizott pénzével nem tud elszámolni.

Fecső Imrénél emez ügyével kezdődött meg a Verhovay-Egylet főtisztikarában az egyenetlenség. Mikor Fecső Imre látta, hogy az egylet főtisztikarában akadnak emberek, akiknek a tisztességről fogalmuk van, ezek ellen a legkíméletlenebb hajsztát indította meg, de egyben csupán a Verhovay-Egylet révén akarta a lapját fentartani.

S mert ezt akarta Fecső Imre, megindult a korteskedés és a hajsza minden ellen, ami tisztességes. Az egylet akkori

főnöke, főpénztárnoka, a következőkben egyeztek meg:

1. Az egylet állandó tisztikart választott öt évre, ahol is az elnöknek 1500 dollár, a pénztárnoknak 1200 dollár, a főellenőrnek 1000 dollár, a főtisztárnak 800 dollár. Fizesse lesz. A főszámvizsgálók is kapnak 300 dollárt egy évre.

2. Az egylet kötelező hivatalos lapot tart, a „Magyar Hírmondó”-t, amely lap minden egyes tagnak jár, s amelyért minden egyes tag tartozik az egylet főpénztárába egy dollárt befizetni, amely összeg azonban Fecső Imrénél egy összegben és előre fizetettik.

Ez volt az a konvenczió előtt megindult hát a hajsza, hogy ezt a tervet kivihessék. Fecső Imre utazott és a saloon-ok bár-ja előtt agitált a whiskey-vel, Rudnyánszky Gyula meg bemártotta tollát fenéig a keserűségbe, s izgattak minden erejükkel. Hűsleges segítőitársuk volt nekik Arnoeczky József és Bolla Gábor. Arnoeczkynek éppen úgy, mint Bolla Gábornak nagy szüksége volt erre, mert hiszen az, hogy tervüket kivihessék, nekik éppen olyan fontos volt, mint akár Fecső Imrénél, akár Rudnyánszky Gyulánál.

És folyt az izgatás. Rudnyánszky Gyula mindenkit megmárt, akiről tudta, hogy nem írja alá azt a szóbeli szerződést, amelyet Fecső Imre megkötött. És, hogy a célját elérje Rudnyánszky, a nemzetiszűni nagy költő, még attól se riadt vissza, hogy azt a papot, aki a magyar zászlót meg akarta szegyeníteni, védelmébe vette, míg azt a derék magyar papot, aki ugyanazt a zászlót megvédelmézte, lehurrogta.

A konvenczió ismerkedési estélyén Fecső Imre mindegyik verekedést kezdett s mindenkit verekedésre buzdított. Minden jóérzésű becsületes embernek felforrrott a vére, mikor ezt a piszkos munkát végignézte.

Még ennyi botrány se volt elég. Nem, mert a sérthetetlen magyar apostol, Rudnyánszky Gyula attól tartott, hogy elhoz- zák az erkölcsi bizonyítványait a konvenczióra, s ezért annyira vetemedett, hogy a főtisztikari egyik tagját nyílt gyűlésen azzal fenyegette meg, hogy az életével játszik, ha „Magyarország legnagyobb fia” ellen csak egy szót is mer szólni. Erre a fenyegetésre az érdekelt főtisztviselő a rendőrség oltalmát kérte ki.

S mikor látták Fecső és Rudnyánszky, hogy itt rugdalózni nem lehet, mikor látták azt, hogy a kifőzött terv veszedelemben van, akkor elövtették a legpiszkosabb fegyvert: a pálinkát. És folyt az ital a Monogahela House bár-jánál. Adták a pénzt az italra az érdekelt tisztviselők, no meg a főtisztikari egynehány tagjával rokonságban levő delegátusok.

Igy lett az amerikai magyarok legnagyobb egyletének gyűlése a legpiszkosabb s legaljasabb botrányok színhelye.

Most már csak az a kérdés, hogy türhete azt az amerikai magyarság, türhete azt az amerikai magyar sajtó, hogy a sok fáradsággal megépített magyar egyletet, csupán egyes emberek érdekeiért, hozzá piszkos érdekeiért, tönkretessék?

Ha ez is szükséges arra, hogy a magyar-ság előrehaladjon, ugy igaz van Fecső Imrénél is, Rudnyánszkyknál, Kövér Sándornál, meg Bolla Gábornál is. Akkor hagyjuk őket békében, s mondjuk ki, hogy becsületes emberek. Ha igazuk van, hogy csak bizzuk reájuk továbbra is a magyarok vezetését a Verhovay-Egyletben. Csak küldözgessék a Verhovay-Egylet

fiókjai továbbra is a pénzt az ilyen emberek kezébe.

Ha azonban meggyőződésünk az, hogy az amerikai magyarságot csak tisztességes uton kell vezetni, úgy ideje annak, hogy ne csak ez az újság, de minden magyar lap és minden magyar ember megmozduljon. Emeljük fel tiltakozó szavunkat az ilyen erőszakoskodás ellen, mert ne feledjük, hogy az amerikai magyar egyletnek nem Fecső Imre és nem Rudnyánszky Gyula építették meg, de az egész magyarság s vele együtt az egész magyar sajtó volt az amerikai magyar egyesületek megteremtője és fentartója.

Mert ha nem kelünk védelmére a nagyon is megtámadott egyleti életnek, úgy elveszítjük a nép bizalmát minden vonalon.

A Verhovay-Egylet ügye az egész amerikai magyarság ügye. Ahol annyi ezer ember érdekéről van szó, ott egypár ember, s hozzá tisztességtelen szándéku ember érdeke mit sem számít.

Álljunk hát a sorompóba s védjük meg intézményeinket.

Kurucz.

Nyilatkozat.

Alulírott Bokor Ferenc, mint a „Verhovay Betegsegélyző Egylet” 38-ik new yorki fiókjának elnöke, Perényi Béla egyleti tagtársam megköszönésére ezennel ki-nyilatkozatomat, hogy engem az egylet főtisztikara nem szólított fel hivatalosan sohasem, hogy nevezett tagtársam ellen — bármely ügyből kifolyólag — vizsgálatot indíttassak.

Tudtommal Perényi Béla a vezetésem alatt álló fióknak mindenkor odaadó és jó tagja volt, s egyletünknek tagja is marad mindaddig, amíg kötelezettségének eleget tesz. Ha Perényi Béla az egylet érdeke ellen vétett, azt nekem mint a fiók elnökének jobban kell tudnom, mint a főtisztikárnak. Hogy Perényi Béla kizárható-e az egyletből, avagy nem, abban az ügyben első sorban a fiók tisztikara és tagjai határoznak, nem pedig a főtisztikar.

Addig is, amíg ez ügyben a fiók gyűlést tart, élve elnöki jogommal, kijelentem, hogy minaddig, míg én ez állásban vagyok, csak akkor és úgy itélkezem a főtisztikar a vezetésem alatt álló fiók ügyében, ha arra hivatalos uton megkér- jük. És mert tudtommal minket ez ügyben a főtisztikar nem keresett meg, éppen ezért sem magamra, sem a vezetésem alatt álló fiók tagjaira nem tartom kötelezőnek a főtisztikárnak ama határozatát, hogy Perényi Bélát az egylet tagjai sorából kitörültsék. A főtisztikar ezen határozata jogtalan, a törvényekbe utköző és csak arra jó, hogy egyletünkben zavart támaszszon.

Mi a főtisztikart nem legfelsőbb bírának, de azért választottuk meg, hogy az egyletünk vagyonát becsülettel őrizze meg. Ne avatkozzon tehát a főtisztikar olyan dolgokba, amihhez semmi köze nincsen.

Végül ugyis mint a new yorki 38-ik fiók elnöke, és ugyis mint a pittsburgi konvenczió által beválasztott számvizsgáló-bizottság egyik tagja ezennel azt is kijelentem, hogy mindaz, amit Perényi Béla tagtársam az egylet vagyonának kezeléséről a konvenczió mondot, igaz, s hogy ezért Perényi Bélát nem megrovás, de dieséret illeti, különben a konvenczió én magam voltam az első, aki kijelentetem, hogy elitélem a főpénztárnok eljárását a vagyon kezelését illetőleg.

Egyben azt is figyelmébe ajánlom a főtisztikárnak, hogy a fiókok belső ügyeibe ne avatkozzanak, ne pedig azért, mint a fiókok ügyeit a fiókok tisztviselői vezetik.

Bokor Ferenc,
a new yorki 30-ik fiók elnöke.

SPANYOL FORRADALMAK.

ANARKHISTÁK ÉS RADIKÁLIS SZOCIALISTÁK EGYESÜLÉSE.

Hogy a most lefolyt spanyol forradalmat teljesen meg lehessen érteni, ehhez ismerni kell az 1873-ban hasonlólag lefolyt forradalom körülményeit. Most is, úgy mint akkor, a látás művét az anarkhiszták, s a magukat radikális szocialistáknak nevező félttestvéreik végezték, s most is, úgy mint akkor, az első komoly kitérés Catalonia földjén történt.

Ezek az elemek mindig lesik a kínálkozó alkalmat, s minden politikai egyenetlenséget felhasználnak zavar támasztására.

Az 1873-ik évi forradalmat megelőző és okozó események röviden összefoglalva a következők voltak: Az 1873-ik év februárjában Amadio, Spanyolország olasz királya hirtelen lemondott, anélkül, hogy utódját megnevezte volna, vagy valami más kormányformát ajánlott volna; teljesen az éppén akkor ülésező Cortes-ra, az országgyűlésre hagyta, hogy tetszése szerint határozzon az ország jövő sorsára vonatkozólag.

A Cortes hosszas vita után végre elhatározta, hogy Spanyolországból kantonokra osztott szövetséges köztársaság legyen Svájc formájára.

Természetesen a Cortes-nek nagy hatalomra volt szüksége, hogy az így kifejezett nemzeti akarat iránt a féktelenkedő kisebbséget engedelmessegre kényszerítse. De ez nehéz munka volt, mert épp akkor az északon kemény háború folyt a karlistákkal, s a javában dúló kubai és philippinai forradalom erőn felül igénybe vette a nemzet véderejét. Figyelemreméltó, hogy akkor is a legfőbb panasz a folytonos sorozás, az életerős ifjak és férfiaknak a háboruba való elvitele volt. Ez bizony elég komoly panasz is lehetett. Spanyolország népének életerejét ezen a réven csaknem a megsemmisülésig szípolozták ki.

A Cortes végül a radikális elemek befolyása alatt kénytelen volt behozni az önkéntes katonai szolgálatot, úgy mint az Angolországban és az Egyesült Államokban van. De ilyen radikális változást nem lehetett rövid idő alatt megvalósítani, s a forradalmi elemek megragadták ezt az alkalmat, hogy elégedetlenségét és lázadást szítsanak a hadseregben. Ez sikerült is annyiban, hogy egész csapatok hagyták oda a katonai szolgálatot. Ez fél lázadás volt, de az akkor uralkodott hangulatban nem sok kellett ahhoz, hogy a lázadás tüze teljes erővel lobogjon.

A szolgálatnak illetén odahagyása legelőször kataloniai helyőrségek által történt, s igen sok esetben azt a tiszték legyilkolása kísérte.

Az első forradalmi kitérés 1873 február végén történt, s miután a központi kormány nem mert azonnal erélyes megtorló és elnyomó rendszabályokhoz nyulni, a forradalom lángja csakhamar végig-söpört Valencia, Murcia és Andalusia tartományokat. A forradalmárok olyan erőre tettek szert, hogy nemsokára képesek voltak elűzni a központi hatóságokat, s minden tartományt független köztársasággá kiáltottak ki. Ezeket ismét felosztották al-tartományokra, amelyekben minden város, sőt falu függetlennek jelentette ki magát szövetségjéről, sőt minden központi kormányzástól is. Ez a chaotikus mozgalom julius közepéig tartott, amidőn a cartagenai nagy tengerészet is fellázadt, s a teljes spanyol hajóhad esatlakozott a forradalomhoz. A Cortes is komplikálta az ügyeket azzal, hogy a hajórajt kalózhajóknak deklarálta s eképp külföldi hadihajókat is belevont a belviszályba.

A németek elfogták a Vigilante nevű ágyukkal felszerelt hajót, mely a vörös zászlót lobogtatta, s a parlamenti városokat zsarolta. Az angolok pedig a Vittoria és Almanza hajókat fogták el.

Julius végén a központi kormányt az erélyes Emilio Castelar vette át és Campos, valamint Pavia tábornok csapatai a lázongók nagy részét csakhamar megfékeztek. Október elejére már engedelmességet és nyugalmat biztosítottak az egész országnak.

Cordova, Seville, Granada és Malaga igen könnyen kapituláltak.

Valencia polgárai voltak az elsők, akik a forradalom leverése után XII. Alfonzot királyukká kikiáltották.

Az új király pozícióját igen erősítette, hogy trónrajutott anélkül, hogy egyetlen csapatát mért volna a lázongó honfitársai ellen. Sem a forradalomban, sem annak elnyomásában nem vett részt, de sokat tett a károk elsimítása, a rend és nyugalom helyreállítása érdekében.

A barcelonai forradalomnak volt egy érdekes részlete, melyről a tudósítások elfelejtettek szólni. Ezt az egész dolgot költők forradalmának lehetne nevezni. Az üzleti jólétnek csillapító hatása van, és Cataloniát, dacára véres történelmi múltjának, ki lehetett volna engesztelni, ha nem lettek volna számtalan költői, a kik fényes tehetségre valló, de igazolt verseikkel folyton élesztették a lázadás tüzeit, amelylyel szemben a hatóság tehetetlennek érezte magát.

A cataloniaiak és a szomszéd Dél-Franciaország lakosai között mindig nagyobb rokonszenv volt, mint a spanyolok és cataloniaiak között. A dél-francia és cataloniai költők mindig emlékeztetik a cataloniaiakat régi diadalmukra, régi elő-jogaikra, melyeket most, a spanyol uralom alatt nem élvezhetnek.

A cataloniai nép a világ egyik legvilág- lóbb faja, fényes kormányzati, kereskedelmi és alkotási képességekkel megáldva, de rendkívül idealisztikusak és vakmerőek. Könnyen befolyásolhatók.

Bölcs ember volt, aki azt mondta, hogy annak az embernek, aki az ország dalait csinálja, nem kell félnie attól, aki a törvényeket készíti.

Ez a mondás egy országra sem illik jobban, mint Cataloniára. Ezek költőiket tulságosan komolyan vették, s ezek utmutatása szerint igen ideális, de kevés praktikus szellemmel rendezik forradalmait. Az eredmény az, hogy „Barcelona ismét katonai törvények alatt áll!”.

A sah szökiik.

A gyerek-király beleunt a trónba.

A perzsa forradalmat ezikeink nyomán ismerik olvasóink. Tudják, hogy a nép leszedte a sah fejről a koronát és ezt fiának, a tizenegy éves Achmed Mirzának a fejére tette, míg a trónvesztett királyt kitessékelté az országból.

Lapunk zártakor vesszük a kábelhírt, hogy a gyerek-király beleunt a trónba, kitasított apja után vágyódik és szökní akart. Megakadályozták benne s erre öngyilkosságot akart elkövetni. Most már azon tündök a kormány, hogy a fiatal király helyébe kit ültessen a perzsa trónusba.

NÉMETH JANOS

V. CSASZARI ÉS KIRALYI KONZULI ÜGYVIVŐ, A LEGBIZALTOBB ÉS LEGMEGBIZALTOBB PÉNEGKÜLDŐ ÉS HAJÓJEGY-ELARUSÍTÓ BANKÁR AMERIKÁBAN, A HONFITÁRSÁK MINDEN NÉVEN NEVEZENDŐ ÜGYEIBEN LELEKIISMERETESN JAR EL ÉS ÉBÉRT MINDENKI TELJES BIZALOMMAL CSAK HOZZA FORDULJON. ARJEGYTEREKESZT, BORITAKOKESZT, ÉRT. VALAMINT MINDEN FELVILÁGOS ITASZERT IRJON E CZIMEN.

JOHN NEMETH, BANKER, 457 Washington St., New York, N. Y.

A BEVÁNDORLÓ

2. oldal.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

MAGYAR KLINIKA. Ami sokáig kedves óhaját képezte a new yorki magyarságnak, hogy, tudniillik, a szegényebb magyar betegek magyar orvosok által kezeltesenek, legalább részben valósgá válik — amerikaiak bőkezűsége folytán. A tudóvész leküzdésére alakult amerikai nemzeti bizottság tekintetbe veszi azt, hogy New York a nemzetiségek városa s így minden nemzetiség számára külön-külön klinikát akar felállítani, a hol az illető nemzetiség betegei saját nemzetiségbeli orvosok által fognak kezeltetni. A magyar klinika szervezésére illusztris hazánkfiát, Gerster Árpád orvostanárt kérte fel a nemzeti bizottság. Gerster tanár azonban ez idő szerint Európában lévén nyári pihenőre, a bizottság dr. Horn Ferenc előkelő orvos honfitársunkhoz lett utasítva, mint akihez Gerster tanár távollétében utasítanak minden, ez utóbbihoz érkező ügyet. Horn doktor és a bizottság közt most már javában folyó tárgyalások a magyar klinika felállítására dolgaiban, amely remélhetőleg rövid időn belül fog a rendeltetésének átadni.

A SEGÉLYEGYLET ELNÖKE NYILATKOZIK. Szóváltottuk, hogy a New Yorker Revue nevű new yorki német lapban a new yorki magyar segélyegylet és a new yorki magyar menház történetét érintő hosszabb cikk jelent meg, amelyből épp azoknak a férfiaknak a neveit — felejtették ki, akik a legnagyobb buzgalommal és önzetlenséggel szolgálták a múltban és szolgálják a jelenben a menház ügyét. S miután Steinberger dr. titkár ur, akit a cikk tartalma és hiányossága miatt felelősen hívtunk, lapunkban kijelentette, hogy ő ama cikkhez az adatokat nem szolgáltatotta s közlése a tudtán kívül történt, a segélyegylet elnökét szőlítettük fel az egyesek önzetét sértő ez ügynek tisztázására. Cukor Mór elnök most a következő nyilatkozatot küldi be hozzánk:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! A New Yorker Revue-ben megjelent, a magyar menházra vonatkozó cikket illetőleg a következő felvilágosítással szolgálhatok. A nevezett lap egyik riportere felkeresett azzal, hogy az új magyar menházról vasárnapi cikkét kíván közzétenni, hogy a segélyegylet múltjáról, működéséről, tisztviselőire vonatkozó minden adatot már beszerzett s hogy a ház felavatására vonatkozó részletek beszerzésére hozzájárult utasítva. A riporter jegyzeteiben, miket én átnéztem, ki volt emelve Viola ur elnökösködése, ki voltak emelve a tisztviselők és igazgatók nevei és külön-

sen azoké, akiket szerkesztő ur felemelt. Hogy ezek ezután a cikkből mégis kimaradtak, mindenesetre sajnálatos, de e mulasztás nem terhelheti azokat, akik az adatokat adták, hanem vagy a cikk íróját vagy pedig az illető lap szerkesztőjét terheli. Mert bárhol szerezté is a riportert az ő adatait, én a jegyzetekben nemcsak a szerkesztő ur által kiemelt négy urnak a neveit, de az összes tisztviselők és igazgatók neveit is láttam. Ennyit felvilágosításképpen. Végül engedje meg tisztelt szerkesztő ur, hogy megköszönjem, hogy felhívásával alkalmat adott nekem arra, hogy a Bevándorló-ban, mely oly sok jó szolgálatot tett nemcsak intézményünknek, öszinte elismeréssel adózom a segélyegylet tisztviselőinek és igazgatóinak, akik elnökösködésük két éve alatt példás buzgalommal és önzetlen odaadással szolgálták a reájuk bízott nemes és hazafias ügyet. Kiváló tisztelettel Cukor Mór.

A HUDSON—FULTON-ÜNNEP ÉS A NEW YORKI ÉS KÖRNYÉKBELI MAGYARSÁG. Már csak hetek választanak el bennünket a Hudson—Fulton-ünnepeltől, amelyen a new yorki és környékbeli magyarságnak is részt kell venni, ha kötelességet önmagával szemben teljesíteni akarja. A történelmi jelentőségű ünnepélyt Hudson emlékére, aki a róla elnevezett folyót fedezte fel és Fulton emlékére, aki száz év előtt az első gőzhajóval járta be a Hudson, rendezti New York állam és New York város lakossága.

New York állam polgársága ebből az alkalmából azonban nemcsak Hudson és Fulton előtt hajtja meg a kegyeltes megemlékezést zászlaját, hanem bemutatja egyúttal a hatalmas nyugati metropolisnak fejlődését az etnográfia, a politika és a gazdaság tekintetében.

S ha elképzeljük vagy elképzelni bírjuk azokat a valóban amerikai méreteket, amelyekben New York három évszázad alatt nőtt, talán lesz némi sejtelmünk azokról a méretekről is, amelyek közt a tervezett ünnepség lefolyt fog.

Az öslakóktól kezdve egész a mai közmopolita világig be fognak mutatni mindent, ami a világ város nagyságához, érdekességéhez hozzájárult.

S miután nekünk magyaroknak is jutott némi szerep e városorias politikai, társadalmi és gazdasági életében, a rendező-bizottság, amint ezt már több ízben kifejtettük, bennünket is felhívta, hogy ve gyünk részt az ünnepben.

És részt kell hogy vegyünk benne, nemcsak azért, mert e városnak mi is egy részét képezzük, hanem főleg azért, mert el-

felejtik, semmibe sem veszik azt, aki észre nem véte magát.

New York a nemzetiségek városa. Minden nemzetiség a nagy díszmenetnek egy-egy csoportját fogja képezni s e csoportban be fogja mutatni származását, nemzeti jellegét, nemzetének történelmi alakulását. Mi magyarok folyton azon jajgatunk, hogy bennünket mint nemzetet lekicsinyelnek, félreismernek, mivel nem ismernek. Talán soha nem fog többé oly kedvező alkalom kínálkozni arra, hogy a magunk valóságában bemutatkozzunk az emberek milliói előtt, hogy korhű csoportokban megmutassuk Magyarország történelmi múltját, nemzetünk jelentőségét az európai nemzet- és államtengerben.

Kötelességet teljesítünk tehát a városal szemben, amelyben élünk és gyermekeinket neveljük, ha egyik korszakalkotó ünnepségén illő módon önmagunkkal szemben, amikor ott, ahol a többi nemzetiség megtesznek mindent, hogy észrevegyék őket, mi is észrevetjük magunkat, s végül nagy kötelességet teljesítünk szülőhazánkkal szemben, ha történelmi csoportok bemutatásával hozzájárulunk Magyarországot és a magyar nemzet jobb felismeréséhez.

A magyar bizottság megalakult és buzgalommal dolgozik a csoporttervek megalkotásán. Szükségünk csak arra van, hogy legalább százötven ember jelentkezék, akik a bizottság által megállapított tervrajz szerint magyar jelmezeket készítenek maguknak és e jelmezekben a díszmenetben résztvesznek. A kötségek nem lesznek jelentékenyek, a dícsőség ellenben nagy.

New Yorkban állítólag százötven ezer magyar él. Mi nem merjük a new yorki és környékbeli magyarságot megsérteni azzal, hogy kétségre vonjuk, miképp legalább is százötven ezer ember közül fog akadni százötven ember, akik szívesen hoznak egy kis áldozatot, amikor a magyarság tekintélyéről, becsületéről, s a magyar nemzet dícsősége multjának bemutatásáról van szó.

Azok, akik a díszmenetben jelmezből résztvenni óhajtanak, jelentkezzenek írásban a bizottság titkáránál, adják meg neveiket és pontos címüket. Minden levél így czimzandó: Mr. William S. Sussman, 45 Cedar street, New York City.

Mi ugy reméljük, hogy a jelentkezők száma túlhaladja majd a százötvenet. A magyar bizottság tegnap, esütörtök este is ülésezett s a gyűlés lefolyásáról lapunk jövő számában fogunk hírt adni. Magyarok, már csak hetek választanak el bennünket az ünnepségtől, aki azon jelmezből résztvenni óhajt, jelentkezéék

— Komoly udvarlónak tekinted Csáth Friczit? Kis bolond...

A gyöngéd, szomorú hangja meglepte Olgát. Csodálkozva nézett Emma fehér, fáradt arcára.

— Mit akarsz ezzel mondani? Igaz, hiszen ti valamikor ismertétek egymást. Csáth is mondta.

— Szép tőle, hogy nem félt elmondani. És még szebb, hogy emlékezett a dologra, pedig tiz esztendője is elmúlt már... Aztán meg akkor sem voltam már az első sorban, utána pedig ugyanezek sokan következtek, egészen a te szereplésedig...

— Emma, — kérdezte riadtan a másik leány, — mi volt köztetek?

— Semmi, lelkem... Anyyi, amennyi ti köztetek lesz. Néhány együttes séta az erdőben, néhány forró kézzel, amely titkos, de azért mindig látja valaki, akiknek nem kellett volna; néhány bokréta az olesőbb fajtából, néhány doboz Kugler a kisebbjéből, pár esők, pár levél — az Bevándorló

után pedig a kompromittált lány híre időtlen-időre... Ez a Csáth Friczi kevésbé változatos műsora amelynek a mostani száma te vagy.

— Emma, — mondta a kis leány, — ez nem lehet igaz. Először is mert Csáth nem volna erre képes. Ilyen csufúságra...

— A férfiak, drágám, ha nőkről van szó, mindenféle csufúságra képesek. Az ember, persze, csak akkor hiszi el, ha már megtették...

— Másodszor pedig félne, hogy elárulod.

— Elárulom? Szerinte nincs mit elárulnom. Ha pedig megteszem, a felét letagadja, a másik felét pedig annyira lelidíti, majd hogy még a tréfának is kevesebbnek tűnik fel. Végül pedig utalni fog arra, hogy hát ő arról nem tehet, hogy nem minden leánynak vannak olyan tulajdonságai, amelyek őt, a sokat tapasztalt a nagy asszonyszakértőt, lekötetik. Erre sokatmondóan fog rád nézni, te elpirulsz, megbozósítasz — a nőknek sem mi esik jobban, mint nagylelkűen megbozósítani a férfinek azt, amit egy másik nő ellen vétett — s végeredmény-

ARGO

Gloss Starch

SZABADON HAGYOTT KEMÉNYÍTŐ A FÜSZÉRÉS FŐK-JA ALATT MAGABA SZEDI A PORT ÉS A SÖPREDEKET — AKKOR AZUTÁN A MAGA FEHÉRNE-MŰJE SZÜRKÉS-FEHÉR, VAGY SÁRGA LESZ. ARGÓ A TÖKÉLETES KEMÉNYÍTŐ A MOSÓDÁK RÉSZÉRE — MELEG VAGY HIDEG KEMÉNYÍTÉSRE.

FOREIGN DEPARTMENT

The Bridgeport Bank & Trust Company

PÉNZVÁLTÓ ÉS HAJÓJEGYZLET.

ELFOGAD pénzeket betétekre és ezen betétösszegek után fizet 4 SZAZALEKOS kamatot. BETÉTÜL elragad egy dollárt feljebb és arról betétkönyveket ad. PÉNZT KÜLD az ő hazába a legolcsóbb áron és a lehető legrövidebb idő alatt. A pénzt vagy ajánlott leveleken postai vagy express money orderrel küldheti czimlunkra. A nyug-tat postafordultával megküldjük. ELFOGADUNK házaai ügyeket, katonai, telekkönyvi, örökösödési ügyeket elintézésre, szerződéseket állítunk minden ügyben szakszerűen járunk el. BANKUNK nyitva van szombatn reggelt 9 órától esti 8 óráig.

COR. MAIN & LINCOLN AVE. BRIDGEPORT, OHIO.

azonnal, küldje be azonnal a nevét és a pontos címét erre a címre: William S. Sussman, 45 Cedar street, New York.

KIDULT MAGYAR. Papp Miklós rankini tudósítónk írja: a zubogyi, gömörme-gyei illetőségű Csorba Mihály honfitársunkat, akit Rankinban a magyarság nagyja és apraja szeretett és becsült, 4. hó 4-én kiragadta az élk sorából a halál. A braddocki kórházban halt el derek honfitársunk. A temetési szertartást megha-tó bucsuzató kíséretében Harsányi Sándor homesteadi ref. lelkész végezte mult esütörtökön. A végtestességén, megboldogult honfitársunk kívánsága szerint, a duquesnei rézbanda fujta a megindító

gyászindulókat. A temetésen a rankini magyarságon kívül testületileg résztvett a rankini első magyar munkásbetegség-egylet, amelynek a megboldogult is tagja volt. Csorba Mihályt özvegye és négy árvája gyászolja.

A MAGYAROK NAGYASSZONYA BETEGSÉGELYZŐ EGYLET MÚLT-SÁGA. A Magyarok Nagyasszonya Római és Görög Katolikus Betegségelyző egylet 1909 évi szeptember 11-én, szombaton este, az Arlington Hall disztermében, 19—23 St., Marks Place (8 street) rendkívül díszes és nagy színelőadást rendez táncmulatsággal egybekötve. Színe kerül: **Az utolsó szerelem**, írta: Dóczy Lajos,

ben szerelmebb leszle bele, mint amilyen eddig voltál. Láthatod, hogy Csáthnak nincs mitől tartania.

A nagy, elvitatlanul valószínűség, amely az Emma szávaiban volt, végleg leverte Olgát. Az arca szomorú és haragos lett, a fejét a kezére hajtotta és amig hevesen vitatta magában, hogy mi a nem igaz abból, amit a néjje irigységéből, venségéből, rosszakaratból mond és ő maga bizonyosan nem hiszi: egyre világosabban érezte, hogy minden szava igaz. A szíve véresen fáj a szép álma után, de egyuttal dacos harag is fogta el a férfi ellen, aki játékokat mert vele játszani.

Emma szeliden nézett az arcába, aztán a kezét is megfogta. A hűgát egészen elágyította ez a szokatlan testvéri gyöngédség.

— Mondd, kis lány, — kérdezte az idősebbik mély és igazi szomorúsággal, — akarsz az én sorsomra jutni? Elhatározom, hogy nem szólók bele a dologba, de nem bírom megtenni. Néhány fonák, himonádés kis szerelmi jelenetért, amely a maga idején is csak alig-alig édes, az emléke pedig csuf és keserű: föl akarod áldozni a leányéleted minden örömét? Olyan leány akarsz lenni, akiről „beszélnek”, aki otthon vénül az anyja nyakán és aki végül boldog lehet, ha valami háromgyerekes özvegyember végső elkeseredésében, mielőtt öngyilkossá lenne, inkább feleségül veszi? Ezt akarod?

Olga hevesen ránta meg a szöke fejét. — Kerülni fogom, — mondta bizonytalan, síró hangon.

— Az nem használ... Annál jobban fog keresni ő.

— Hát akkor, — kiáltott a kis leány hevesen, — beszélj velem! Mondd el neki azt, amit nekem mondtál. Mondd meg neki, hogy te ismered... Mondd, hogy utazok el innen azonnal...

Emma lehajította a fejét. Mikor fölnézett, önbizalom, nemes elhatározás és az igazság biztossága volt a tekintetében.

— Jól van, — felelte nyugodtan. Másnap csak ketten mentek sétálni az erdőbe: Emma és Csáth. A lány az egész uton beszélt a férfinek és beszéd közben szinte megnőtt, magasabbnak látszott a

férfinél és a szürke, borús pillantásu szem csodálatosan világított. Csáth bámúla nézte. Ez volt az a leány, aki eltemetett minden önzést, minden hiúságot, minden kiesinyes érdeket és nemes bátorsággal száll síkra valakinek a jóvoltáért, akit százszor jobban szeret magánál... Csáth, a cinikus, a nőismerő meglepődött és meg volt hatva. A szíve pedig csak úgy dagadt a büszkeségtől amikor arra gondolt, hogy milyen váratlan örömet tartogat ő a nemes szívű, szerető testvér számára. Hageya beszélni, egy szóval sem védekezett.

... És most utazéék innen el! — fejezte be Emma beszédét határozott, energikus hangon.

Csáth alázatosan hajította le a fejét: — Nem utazok el... Nem bírok elutazni.

— Ez önzés. Rut, közönséges önzés. — Lehet, — felelte a férfi még esőndesebb szóval. — De ezt az önzést talán megbozósítja nekem Olga is... Mert ha az ember feleségül kér valakit, hála joga van a közelében maradni...

Most már fölnevezte, hogy leolvashassa a boldog, váratlan meglepetést a mellette levő szép, nemes arcáról. De ezt az arcot hiába kereste. Sápadt, rémült tekintet látott, fájdalmasan eltörtült száját, remegő kezeket. És kétségbeesett, rémült hangot hallott.

— Maga elveszi Olgát? Feleségül veszi?

— Nem örül neki?

— Emma a kezét törtelte:

— De hát... én azt hittem, hogy maga nem is tud komolyan foglalkozni egy leánnyal sem... Én azt hittem, maga soha sem fog megházasodni... És ha maga házasodni akar, miért nem vett feleségül annak idején... igen, engemet? Szébb ő, mint én voltam, jobb, okosabb? Jobban le tudja kötni a férfiakat?

— Nem, Emmuska, — felelte Csáth. Most már megint megtalálta a felsőbb-szeméget, amelyet megszokott a nőkel szemben. — Sőt talán maga volt szebb, jobb, minden tekintetben különb... De én ak-minden tekintetben különb... De én akkor huszonegyéves voltam, most pedig harminzhét vagyok. Olga a kellő pillá-

TÁRCZA.

Vereség.

Írta: Bokor Malvin.

Az egyik leány sápadt arccal, esőndesen ült a helyén, cigarettázott és komoly, szürke szeme a távoli hegyeket nézte. Ez öregedő leány volt: azaz igaztolt, ijedt, aggodalmas, még várakozó, de már reményét veszített. Kívülről pedig természetellenesen, blazírtan nyugodt, különösen most, ahogyan készkarva nem figyelt a körülötte történő dolgokra és érdeklődés nélkül, de kitaróan bámult a messzeségre.

A másik szinte gyerek volt még. Pényes haja, kecsesen gömbölyű termetű, puha arca. Ez forgatta a fejét, nevetett, feesegett és egy esőppet sem igyekezett rajta, hogy eltítolja a boldog érzését, amelyet a harmadiknak a közelsége okozott neki.

A harmadik természetesen férfi volt. Az a típus, amelyet a mamák „kedves és esinos fiatalember” jelzővel szoktak ki-tüntetni, első sorban azért, mert ki-váló gyakorlattal tud kezét csokolni. A leányok ellenben veszedelmesnek, tapasztaltnak és hódítóknak találják: alkalmazt az azért, mert busan a szeméire vágott panamakalapot és amerikai sárgaczipőt visel. Ő szegény a neki szánt szerepénél fogva aztán nem csinálhat egyebet, mint azt, hogy hódít: mamákat, lányokat, redszert nélkül, vegyesen és olyan buzgalommal, mintha napszámot fizetnének neki érte.

Most a mellette ülő kis leány lágy profilját tanulmányozta. Közben feléje hajolt azzal a bizonyos veszedelmes, félig atyailag, félig pedig donjuanilag felsőbb-szemes pózzal, amely lesújtja, megigézi és hallgataggá teszi a puha és kerek arcú, tizenéves leányokat. Olga is hallgatag lett, csak az arca lett még rózsaszínűbb és a szeme kezdett égni. A kezük titokban találkozott néha... Az öregedő

leány pedig fátyolos szemmel nézte az erdőt.

— És lesz, — mondta aztán szárazon, hirtelen, — menjünk haza. — A nyakába kanyarította a kockás kendőjét és váratlanul ideges mozdulattal védekezett a férfi segítségére ellen. Aztán előre ment, jó tiz lépéssel előre és egyszerre sem fordította vissza a esőkönyösen lehajtott fejét.

— Emma, — kérdezte otthon a fiatalabb — mit gondolsz te most rólam?

Egy tarka szőnyegen ült a földön, a félhomályos, hűvös szobában és aggódva nézett a szekrény felé, amelynek a félig nyitott ajtaja egészen eltakarta előle a nényét. Emma hidegen felelte:

— Gondolni nem gondolok semmit. Látni azonban láttam ma délelőtt, amikor megcsókoltatok egymást. Gondolt meg, kérék, hogy nekem ehhez semmi, de semmi közöm sem volt és máskor intézd a dolgot lehetőleg négy szemközt...

A kis Olga lelken és az alatt a néhány szó alatt érdekes folyamat ment végbe. Először elszégyelte magát, aztán gondolkozni kezdett rajta, letagadhatná-e a dolgot, később sírni akart, végül pedig düh-be jött.

— Éles nyelved van, — mondta megvetően, miközben végighasalt a szőnyegen. — Ugy látszik, hogy előbb megyek férjhez, mint te. Vagy azon pukkadozol, hogy hiába próbáltad elhódítani a gavalléro-mat?

Emma nem sértődött meg, inkább egy kis lenézés volt a tekintetében.

— Elhódítani a gavallérodat? Fiam, azon én már túl vagyok. Olyan uralni kezdeni, aki hevesen udvarol egy másik leánynak: ostobaság. Mert az urfi azonban észreveszi, hogy verekszenek érte és ettől annyira elbizakodik, hogy egyiket sem tartja többé érdemesnek magára a két leány közül. Jegyezd ezt meg magad-nak.

— Hát akkor csak az bánt, hogy komoly udvarlóm van...

Emma most már egészen kibujt a szekrényből, valami fehér esikpeféle volt a kezében. Lehajolt a hűgához s megsimogatta a haját.

királyi történet 5 felvonásban. Ezuttal felkérjük a t. egyesületeket, hogy a pártfogás céljából sziveskedjenek a fentnevezett napon más egyleti mulatságok rendezésétől, amennyiben lehet, tartózkodni. A t. egyesületek és t. közönség pártfogását kéri a rendezőség. **Csolkovits Jenő**, v. b. elnök, **Szathmáry Ilona**, levelező titkár.

A PETŐFI-DALKÖR NYÁRI KIRÁNDULÁSA. Az elizabethi Petőfi-Dalkör most vasárnap, augusztus 15-én, nagyszabású nyári kirándulást rendez a Krausz-féle farmon. A vigalmi bizottság minden elkövet, hogy egy dalkör tagjai, valamint a vendégei kellemesen érezzék magukat. A számos társasjátékon kívül maga a dalkör énekszámai előadásával is fogja mulatni a közönséget. A zenét Kreutzer közkedvelt zenekara szolgáltatja. Ha az idő kedvezőtlennek bizonyulna, a rendezőség augusztus hó 22-ére fogja elhalasztani a kirándulást.

FELHÍVÁS AZ AMERIKÁBAN ÉLŐ MAGYAR NYOMDÁSOKHOZ. Az Amerikai Magyar Nyomdászunio (International Typographical Union, No. 440.) nevében tisztelettel felkérem az Amerikában élő magyar nyomdász-szaktársakat (gép- és kézzelvezetőket), hogy pontos címüket saját érdekükben velem minél előbb tudatni sziveskedjenek. Uniónk gyorsan halad a fejlődés útján s elérkezettnek látja az időt, hogy a szervezkedés előnyeiben lehetőleg az összes magyar nyomdászatot részesítse. **Farkas H. Elemér**, elnök. Cím: **Elemér H. Farkas**, 18 St., Mark's Place, New York, N. Y.

ADAKOZZUNK MADACH SIREMLÉKÉRE. Madách Imrénék, az „Ember tragédiája” örökéletű költojének emlékéért Nagyvárad városi tanácsa azzal galázta meg, hogy siremlékének költségeit nem akart hozzájárulni harmincz koronával. Ez a felháborító eljárás indított bennünket arra, hogy gyűjtést indítsunk a siremlékre. Amerika magyarjai számtalanszor bebizonyították, hogy becsülik a nagyok emlékeit. Becsüljük meg a legnagyobb egyikének, Madách Imrénék emlékeit is. Adjon neki annyit a siremlékre, amennyit tud. A tiz centet épp oly örömmel nyugtázzuk, mint a tiz dollárt. Minden beérkező adományt e helyütt lesz kimutatva. Jusson eszünkbe az, hogy minden nemzetet azon kegyelet szerint

ítélik meg, amelyivel nagyjaink emlékeit tiszteli.

A Madách siremlékére eddig beérkezett összeesen 46 dollár Véka Antal 0.25 „

SUSSMANNÉ OTHON. Ismételve említtük, hogy **Sussmann S. Vilmos** new yorki honfitársunk közszereletben álló neje a vöröskereszt-kórházban műtétet hajtottak végre, amelyek a bájos urnó életét komolyan veszélyeztették. A gondos és kitünő orvosi ápolás és a fiatalág ereje átsegítették azonban **Sussmanné** urnót a veszélyen és örömmel jelenthetjük, hogy kedden már elhagyhatta a kórházat. Otthonában van ismét férje és gyermekei körében. Igaz, hogy még mindig az ágyat kell őriznie, de **Horn doktor** állítása szerint, aki bámulatos odaadással kezelte a beteget s most is kezeli, most már gyorsan vissza fogja nyerni a hosszas betegség által elvesztett erőt. Az „otthon” levegője bizonyára a legjobb hatással lesz a betegre, kinek felépüléséhez mi is a legjobb szerencsekívánatokkal járulunk.

BUCSULAKOMA HUNFALVY TISZTELETÉRE. Hunfalvy Hugó, az ismert magyar ügyvéd, augusztus 21-én Magyarorszába utazik övének látogatására. Barátai és tisztelői ebből az alkalomból bucsulakomát rendeznek a tiszteletére, amelyet holnap, szombat este 8 órakor fognak megtartani Monquin híres francia vendéglőjében.

KIDÖLT EGY RÉGI MAGYAR. A New Yorkban letelepedett magyarok egyik legöregebb tagja, **Stern Adolf** honfitársunk, aki egy emberöltőn át élt New Yorkban, szenderült a minap jobblétre a 116-ik utca és Lenox Avenue sarkán levő házában. Az elhunyt az 6 fiatalabb éveiben élénk részt vett minden magyar mozgalomban, így 6 volt alapítója az Erste Ungarischer Kranken Unterstutzungs-Verein nevű egyesületnek, mely kétszétlenül a legnagyobb és leggazdagabb new yorki magyar egyesület. **Stern Adolf** halálát nagy rokonság gyászolja, de gyászolják azok a régi amerikaiok is, akik benne hű és áldozatkész barátot vesztek.

FELHÍVÁS MALOMKA ISTVÁN ÜGYÉBEN. Ifj. **Malomka István** szerencsétlen honfitársunk, illetve 6 gyermekéből álló családja érdekében könyöradományokért fordultak a honfitársakhoz és a magyar egyletekhez. A könyöradományok gyűjtésére egy bizottság volt kirendelve s a pénzek **Koleszár István**hoz, **Connellsville, Pa.** voltak küldendők. Miután **Koleszár István**, amint ezt augusztus 6-án egy lap jelentette, a bizottságról lemondott s miután a szegény gyermekeket éhezteni bün volna, kérjük a könyöradományokat erre a címre küldeni: **Kukta István**, St. George Society, Box 32, Adelaide, Pa.

Lelkészek és egyleti titkárok ne feledjék, hogy

KÉTSZAZ HÍMZETT MAGYAR ZÁSZLÓ hirdeti, hogy az egyedüli megbízható magyar zászló- és jelvénykészítő

PERÉNYI BÉLA
335 East 14th street, New York.
Írjon árjegyzékért, költségvetésért.

natban került elem: ez az egész... A pillanatot kell eltalálni...
— A pillanatot kell eltalálni, — ismételte Emma esőndesen. Ebben a pillanatban minden jó, ami volt benne, eltűnt a lelkéből. Szinte máris látta az Olga diadalmas, boldog arczát és minden átmenet nélkül véghetetlen keserűséggel jutott eszébe erről az arczról a saját vigasztalan, szomorú élete és ezért az életért még sohasem érzett gyűlölettel okozta az előtte álló férfit. Amikor **Csáth** elhagyta őt, abban az időben szeretettel és megbocsátással gondolt rá. Most, hogy a hűgát nem esalta meg: meg tudta volna ölni. Nem tudott uralkodni magán, keserves, göresős sírásra fakadt...
Csáth Friezi pedig, a nőismerő, együgyű arczal, elbámulva, tanáestalanul állt előtte.

Szebeny András
ur a „Bevándorló” képviselőtében Canadából Michigan államba utazott, hogy a Bevándorló-t képviselje. Utjában Toledo és Lorain városokat is meglátogatta. Előfizetések és hirdetések felvételére és nyugtázására fel van jogosítva. Ajánljuk 6t honfitársaink jóindulatába.

Passaic
és környékén **TÓTH PÁL** ur fogja a Bevándorló-t képviselni. Előfizetési és hirdetési díjakat felvehet és nevünkben nyugtázhat. **Tóth Pál** ur lakik: 165—3 street, Passaic.

Fehér Jenő ur, aki eddig Connecticut államban képviselte a „Bevándorló”-t, Ohioba utazott és **DAYTON** és **KÖRNYÉKÉN** képviseli lapunkat. **Fehér** ur előfizetési és hirdetési díjak felvételére és nyugtázására fel van jogosítva. Ohio állambeli olvasóink és a magyarság pártfogásába ajánljuk **Fehér** urat.

A szellem nyomora.

Mi kell odabaza egy állás elnyeréséhez?

Amilyen jellemző, épp olyan elszomorító a következő kis dolog, melyet a „Pesti Hírlap”-ban olvastunk:

Egy olvasónk írja: Mikor annak idején nekivágtam az életnek, apáinknak azt a böles tanácsát tartottam szem előtt, hogy első dolog tanulmányaink becsületes elvégzése. Tehát, mint végzett jogász, emelt fővel és dagadó kebellem pályáztam szülőföldemen egy szolgabírói állásért. Nem lettem szolgabíró, mert megválasztottak egy idősebb urat, ki ugyan sok iskolát nem járt, jogász sem volt, de tönkrement mint földesúr s a főispán azt mondta: **Jóska** bácsinak állás kell. Ó felsége kegyelemből jogászsá minősítette és én mentem tovább. Hogy minél biztosabb legyen az élet küzdelmeiben, lassankint minden szakképesítést megszerettem. A miniszteriumok alig találtak fel valami újabb szakvizgát, én már ott állottam a kapuban azt megszerzeni. Nincs az a telekőnyvi számvívó, rendszerezett sóhivatali, körlovasi, szénakiviteli felügyelői, kezelői vizsga, amit le nem tettem volna, bár családok is értek, mert néha azt mondták, hogy a jogi diploma előtt előnyben részesül az ipariskolai, sőt az igazolványos altisztai képesítés s fájdalom, ez utóbbit lehetetlen elérni, miután közönséges huszárönkéntes voltam s nem irni-olvadni tudó közlegény. De hát mindig voltak **Jóska** bácsik, **Pista** öcsémek, kiknek állás kellett s végre áttértem a gyakorlati pályákra. Lettem képestett dupla s tripla könyvelő, több nyelvet beszéltem, mint egy szállodai portás — de most meg bűnöm lett a mult, mert a gyakorlatban nem kell jogászból s huszáról lett urfi. Már elgondolkoztam, tekintetes szerkesztő ur, hogy mi az ördög kell magyar földön az embernek, hogy álláshoz jusson, midőn a tegnapi lapok, felette olvasott „Alkalmazás férfiak részére” című rovatában, három pokoli mód jellemző hirdetést olvasok. Ime:

Nagy vállalat

kerestetik intelligens, nyelvet beszélő, magasabb kvalifikációjú idősebb ur ember. Testileg nyomorékok előnyben.

Ez semmi. A másik ezt mondja:

Tüdőbajos uri ember

kerestetik egy felvidéki tüdőgyógyintézetbe, mint titkárgondnok. Javadalmazás: gyógyszerelő, teljes ellátás és havi 50 korona stb.

Végül egy nagy német lapban olvasható e hirdetés:

Felolvasóul

kerestetik fiatal törpe ur ember stb.

Miután pedig családos ember vagyok, tekintetes szerkesztő ur, két szép fiu apja, azon gondolkozom, hogy én is azzal ámit-sam gyermekeimet, hogy ebben az országban ér valamit a tanulmányok végzése, vagy pedig menten nyomorékká, tüdőbajossá, vagy törpévé tegyem őket, mert e módon mégis csak kenyérhez juthatnak! Vagyunk itt Budapesten vagy tizezen, akik ezen törjük a fejünket és boldog még az a néhány dr. politicea, ki bejutott a köztitkoz, mint kalauz. Hja, de azoknak volt protekeziójuk!

A végzetes rák.

Véres pisztolypárbaj Budapesten.

Hazuról írják:

A kánikulának ezekben az örökre emlékeztet napjaiban egy rendkívüli lovagias affér is zajlott le nagy hirtelenséggel Budapesten. Sajátságos affér, sőt nagyon véres, súlyos affér, amelyet — senki el nem gondolná — egy koresmai fogad, jelen esetben egy adag rák, amely igazán a legszébb uszkálási köztételt számíthatta, hogy miatta vér fog folyni, friss, piros embervér. De térjünk a dolagra.
Minap este úgy tíz óra tájban történt, hogy a városligeti Kovács-féle vendéglő kertjében az egyik asztalnál háromtagu férfitársaság készült vacsorához. Az egyik vendég így szólt a pincérhez:
— Egy adag rákot kérek.
Ezt a rendelést azonban nemesak az ételhordó vette át, hanem rövidesen a szomszédos asztalnál is reagált rá valaki. Egy huszárszázados ült ott, aki az asztaltársához, egy papi férfihoz ugyanis így szólt:
— Látod főuram. Pesten még a zsidó is rákot eszik.
Kévs pillanat mulva a százados elé az asztalra egy névjegy került. A rákot rendelő ur vetette oda, s a vizitkártyán ez a név állott: **Fränkel Ernő**. És ráírva ez az egyetlen, rövid és bántó szó: **paraszt**.
A katonatiszt — **Jeney Pál** huszárszázados — felpattant asztaltársára, **Döbröközy** vidéki plébános mellől, s kardot akart rántani. De mire az eredményesen megtörténhetett volna, ellenfele már ott termett egészen közelében s revolverrel a kezében így szólt:
— Tegye vissza a kardját, mert lelévöm.
A nyilvános vérengzés elmaradt s az egész izgalmas jelenet is, ugyszólván teljes észrevételül viharzott le. A két társaság meglehetősen távol volt a vendéglő vacsorázó közönségtől, szót a zene is s talán éppen valami könnyed, pezsgő operett-muzsika borította el jótékonyan a két férfi haragú összecsapását. A teljesség kedvéért még azt is, hogy a két társaság vacsora nélkül távozott.

A többinek már a czinkotai erdő volt néma tanuja. Már másnap reggel ott szármoltak le az ellenfelek. Hat órakor automobil érkezett s kiszállt belőle **Fränkel Ernő** bankigazgató segédeivel, egy nyugalmazott huszárszázadosal és ama két képviselő egyikével akikkel előző estén a Kovácsnál vacsoráznai szeretett volna. A huszárszázados is megjött a maga tanuival, továbbá egy orvossal és egy közhuzsárral. Mindannyian lóháton.
A felek huszonöt lépésnyi távolságban állottak fel, venterőví pisztolyokat kaptak és egyszeri golyóváltásra voltak feljogosítva. Egyszerre sülték el a pisztolyok és a lövésnek után **Jeney** százados szólt meg elsőnek. Ezt mondta:
— Ért!

A golyó találta. Az orvos odarohant hozzá. Melléből folyt a vér, a golyó a tüdejét érte. A sebesült elájult s miután bekötözték, a bankigazgató automobiljára helyezték. Időközben azonban magához tért a százados s közelében megpillantva ellenfelét, engesztelően így szólt hozzá:
— Szervusz!

Kibékültek. Az automobil a sebesülttel, orvossal és egyik segédjével elindult a város felé, **Fränkelék** pedig a három rendelkezésre álló katonalovon tértek haza. A párbajról a hatóság értesült s a rendőrség előtt van már az affér. A századosot a lakásán ápolják, a bankár kiesi hujja, hogy maga is szerencsétlenül nem járt. A golyó meghorzosolta, bajt em csinált.
Mindez pedig, hogy éppen el ne felejtülök, egy ollós állat, egy adag rák miatt esett meg, amely különben nem is olyan exkluzív esemény már, mint ahogyan sokan gondolják. S melyet még csak el sem fogyaszthatott az, aki megrendelte.

Kis vándorok.

Három árvagyereknek megható esete.

Szegedről írják: A Kálvária-uton levő 100. számú vasuti órházhoz reggel három apró gyermek állított be s illedelmesen

WILLIAM S. SUSSMAN
INGATLAN-ELADÁS ÉS BIZTOSÍTÁS. KÖLCSÖNÖK INGATLANOKRA.
45 Cedar Street, Telefon 4219 John.
NEW YORK.

Ha meg akar gyógyulni.
HASZNALJA A Mersits-féle INJECTIN és a Mersits-féle SANCTIN-CSEPEPEK-et.
Ezen szerek biztosan és gyorsan gyógyítanak fájdalmas folyást, kínzó gyulladást; akár friss a baj, akár régi keletű, hatásuk gyors és biztos. — Az INJECTIN mint befecskendezendő szer lesz használva, a SANCTIN-cseppek mint vörtszítató, a baj gyorsabb gyógyulását biztosítja. Egy üveg INJECTIN ára 80 cent. Postán 1 dollár. Hozzávaló finom fekete gummifecskendő 35 cent. Postán 40 cent. A SANCTIN-cseppek üvege 50 cent. Postán 60 cent. — NE HANYAGOLJA EL BAJÁT, hanem küldjön az alanti címre 2 dollárt papírpénzben, vagy money orderben és mi elküldünk önnek 1 üveg INJECTIN, 1 üveg SANCTIN-cseppeket és egy legfinomabb fecskendőt, úgy hogy ott már nem fizet rá semmit se többet. A csomagot semmi felírás a címzött címre nem lesz. Teljes titoktartást biztosítunk. Ezen kettő szerek egyedül a Clevelandi Vörös Kereszt Első Magyar Gyógyszertárban (Red Cross Pharmacy) kaphatók és ha postán rendel, címezze a levelet egyszerűen magyarul így: „VÖRÖS KERESZT” magyar gyógyszerár, 8901 Buckeye Road és 89-k utca, Cleveland, O.
Írjon még ma a most megjelent „HASZNOS TANÁCSADÓ” című könyvért. INGYEN KÜLDJÜK MEG. INGYEN KÜLDJÜK MEG.

ROSETT M. Bankházai
30 év óta fennállanak
FŐÜZLET: 197 STANTON STREET - NEW YORK
FIÓKÜZLETEK:
477 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
145 MONTGOMERY STREET, JERSEY CITY, N. J.
22 N. MAIN STREET, WILKESBARRE, Pa.
141 FEDERAL STREET, YOUNGSTOWN, O.

zados — felpattant asztaltársára, **Döbröközy** vidéki plébános mellől, s kardot akart rántani. De mire az eredményesen megtörténhetett volna, ellenfele már ott termett egészen közelében s revolverrel a kezében így szólt:
— Tegye vissza a kardját, mert lelévöm.

A nyilvános vérengzés elmaradt s az egész izgalmas jelenet is, ugyszólván teljes észrevételül viharzott le. A két társaság meglehetősen távol volt a vendéglő vacsorázó közönségtől, szót a zene is s talán éppen valami könnyed, pezsgő operett-muzsika borította el jótékonyan a két férfi haragú összecsapását. A teljesség kedvéért még azt is, hogy a két társaság vacsora nélkül távozott.

A többinek már a czinkotai erdő volt néma tanuja. Már másnap reggel ott szármoltak le az ellenfelek. Hat órakor automobil érkezett s kiszállt belőle **Fränkel Ernő** bankigazgató segédeivel, egy nyugalmazott huszárszázadosal és ama két képviselő egyikével akikkel előző estén a Kovácsnál vacsoráznai szeretett volna. A huszárszázados is megjött a maga tanuival, továbbá egy orvossal és egy közhuzsárral. Mindannyian lóháton.
A felek huszonöt lépésnyi távolságban állottak fel, venterőví pisztolyokat kaptak és egyszeri golyóváltásra voltak feljogosítva. Egyszerre sülték el a pisztolyok és a lövésnek után **Jeney** százados szólt meg elsőnek. Ezt mondta:
— Ért!

A golyó találta. Az orvos odarohant hozzá. Melléből folyt a vér, a golyó a tüdejét érte. A sebesült elájult s miután bekötözték, a bankigazgató automobiljára helyezték. Időközben azonban magához tért a százados s közelében megpillantva ellenfelét, engesztelően így szólt hozzá:
— Szervusz!

Kibékültek. Az automobil a sebesülttel, orvossal és egyik segédjével elindult a város felé, **Fränkelék** pedig a három rendelkezésre álló katonalovon tértek haza. A párbajról a hatóság értesült s a rendőrség előtt van már az affér. A századosot a lakásán ápolják, a bankár kiesi hujja, hogy maga is szerencsétlenül nem járt. A golyó meghorzosolta, bajt em csinált.
Mindez pedig, hogy éppen el ne felejtülök, egy ollós állat, egy adag rák miatt esett meg, amely különben nem is olyan exkluzív esemény már, mint ahogyan sokan gondolják. S melyet még csak el sem fogyaszthatott az, aki megrendelte.

A többinek már a czinkotai erdő volt néma tanuja. Már másnap reggel ott szármoltak le az ellenfelek. Hat órakor automobil érkezett s kiszállt belőle **Fränkel Ernő** bankigazgató segédeivel, egy nyugalmazott huszárszázadosal és ama két képviselő egyikével akikkel előző estén a Kovácsnál vacsoráznai szeretett volna. A huszárszázados is megjött a maga tanuival, továbbá egy orvossal és egy közhuzsárral. Mindannyian lóháton.
A felek huszonöt lépésnyi távolságban állottak fel, venterőví pisztolyokat kaptak és egyszeri golyóváltásra voltak feljogosítva. Egyszerre sülték el a pisztolyok és a lövésnek után **Jeney** százados szólt meg elsőnek. Ezt mondta:
— Ért!

A golyó találta. Az orvos odarohant hozzá. Melléből folyt a vér, a golyó a tüdejét érte. A sebesült elájult s miután bekötözték, a bankigazgató automobiljára helyezték. Időközben azonban magához tért a százados s közelében megpillantva ellenfelét, engesztelően így szólt hozzá:
— Szervusz!

Kibékültek. Az automobil a sebesülttel, orvossal és egyik segédjével elindult a város felé, **Fränkelék** pedig a három rendelkezésre álló katonalovon tértek haza. A párbajról a hatóság értesült s a rendőrség előtt van már az affér. A századosot a lakásán ápolják, a bankár kiesi hujja, hogy maga is szerencsétlenül nem járt. A golyó meghorzosolta, bajt em csinált.
Mindez pedig, hogy éppen el ne felejtülök, egy ollós állat, egy adag rák miatt esett meg, amely különben nem is olyan exkluzív esemény már, mint ahogyan sokan gondolják. S melyet még csak el sem fogyaszthatott az, aki megrendelte.

A többinek már a czinkotai erdő volt néma tanuja. Már másnap reggel ott szármoltak le az ellenfelek. Hat órakor automobil érkezett s kiszállt belőle **Fränkel Ernő** bankigazgató segédeivel, egy nyugalmazott huszárszázadosal és ama két képviselő egyikével akikkel előző estén a Kovácsnál vacsoráznai szeretett volna. A huszárszázados is megjött a maga tanuival, továbbá egy orvossal és egy közhuzsárral. Mindannyian lóháton.
A felek huszonöt lépésnyi távolságban állottak fel, venterőví pisztolyokat kaptak és egyszeri golyóváltásra voltak feljogosítva. Egyszerre sülték el a pisztolyok és a lövésnek után **Jeney** százados szólt meg elsőnek. Ezt mondta:
— Ért!

A golyó találta. Az orvos odarohant hozzá. Melléből folyt a vér, a golyó a tüdejét érte. A sebesült elájult s miután bekötözték, a bankigazgató automobiljára helyezték. Időközben azonban magához tért a százados s közelében megpillantva ellenfelét, engesztelően így szólt hozzá:
— Szervusz!

Kibékültek. Az automobil a sebesülttel, orvossal és egyik segédjével elindult a város felé, **Fränkelék** pedig a három rendelkezésre álló katonalovon tértek haza. A párbajról a hatóság értesült s a rendőrség előtt van már az affér. A századosot a lakásán ápolják, a bankár kiesi hujja, hogy maga is szerencsétlenül nem járt. A golyó meghorzosolta, bajt em csinált.
Mindez pedig, hogy éppen el ne felejtülök, egy ollós állat, egy adag rák miatt esett meg, amely különben nem is olyan exkluzív esemény már, mint ahogyan sokan gondolják. S melyet még csak el sem fogyaszthatott az, aki megrendelte.

közönsze, enniválót kértek a vasuti 6rtól. A gyermekek meztelán, kurta nadrágban és trikóingben voltak. Ruházatukon a por, arczukon az álmatlanság és egész testükön a kimerültség látszott. A vasuti 6r szánakozva tekintett a gyermekekre s barátságosan sz6ba állott velük.
— Hogy hívna benneteket és mit kerestek itt?
A legnagyobb fiu értelmesen válaszolt: — En **Barna Béla** vagyok, ezek pedig fivéreim. Messziről jöttünk és éhesek vagyunk.
A vasuti 6rt érdekelni kezdte a kis vándorok sorsa.
— Hát mondjátok, fiaim, honnan jötök, hová mentek és mit akartok?
— Nagyon éhes vagyok, bácsi... Enni kérek, — szólt meg könyörg6 hangon a legkisebb, aki alig lehet több hat évesnél.
A szegény vasutasnak megessett a szive a gyermekeken. Bevitte a szobába, leültette őket és enni adott nekik. Mikor a fiuk látható jó étvágygal megreggeliztek, a szavuk is jobban megeredt.
A legnagyobb fiu elmondta, hogy 6 kilenez éves, kisebb testvére, **László**, nyolcz, a legkisebb, **István** pedig hat éves. Édes atyjuk, **Barna Kálmán**, Budapesten a Fehérvári-uton lakik és gyári munkás. Nagyon szegény ember. Édes anyjuk egy héttel ezel6tt meghalt. Nem volt, aki gondot viseljen rájuk. Édesapjuk egész nap dolgozik. Néhány nap előtt azt monddta nekik, hogy 6 nem tud velük mit csinálni, hanem menjenek a nagymamájukhoz, **Fodor Katalin**hoz, Szegedre. De mert pénze nem volt, minap reggel kivette a vasuti sinek mellé és azt monddta nekik, hogy addig menjenek a sinek mellett, amíg Szegedre nem érnek.
Itt megszólalt a legkisebb fiu:
— Bizony, bácsi, több nap óta mindig jöttünk és semmit se ettünk. Pedig éhesek voltunk. Meg álmosak is, de nem aludtunk. Az éjszaka is mindig jöttünk, pedig nagyon fáltunk. Mikor még anyuka élt, nem kellett ennyit járni. Szegény jó anyuka meghalt. Most már nincs senkink. Kérem, bácsi, vezessen a nagymamához.
Az ártatlan gyermekek elbeszélése mélyen meghatotta a vasuti 6r szivét. A gyermekeket magánál tartotta és hirt adott a rend6rségnek, honnan értékük küldtek egy rend6rt. Az apró vándorok megseppentek a rend6r láttára, a legkisebb még pityeregni is kezdett:
— Rend6r bácsi, ne vigyen el, nem tettünk mi semmi rosszat.
Mikor azonban megnyugtatta a rend6r, ellenkezés nélkül követték. A rend6rség ugra elhallgatták őket, ahol megisméltették előadásukat. A f6kapitány intézkedésére addig is, míg vagy nagymamájukat megtalálják, vagy édes apjukat, a kis vándorokat az újszegedi gyermekmenhelyen helyezték el.

...tus 13.
...matot.
...pézt
...nyug-
...zésre,
...HIO.
...a rankini
...résztvett
...ásbetegse-
...gholdogult
...övegye és
...SSZONYA
...MULAT-
...szonya R6-
...segélyző
...n, szomba-
...ztermében,
...ret) rend-
...ást rendez
...Színre ke-
...6czi Lajos,
...antásu sze-
...th bámulva
...eltemetett
...ot, minden
...bátorsággal
...táért, akít
...l... Csáth,
...epödött és
...g csak egy
...r arra gon-
...fómet tarto-
...testvér szá-
...óval sem vé-
...l! — fejezte
...t, energikus
...e a fejét:
...n bírok el-
...ges önzés.
...fi még esőn-
...önzést talán
... Mert ha
...kít, hát joga
...eolvashassa a
...st a mellette
...zt az arczot
...ült tekintet
...száját, reme-
...rémült han-
...eléségül veszi?
...m, hogy maga
...glalkozni egy
...hittem, maga
... És ha ma-
...nem vett fele-
...engemet?
...jobb, okosabb?
...fiakat?
...felelte Csáth.
...ta a felsőbbé-
...nőkkel szem-
...lt szöbb, jobb,
... De én ak-
...am, most pedig
...a kellő pilla-

A BEVÁNDORLÓ

Amagyar bevándorló és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. Szerkesztő és kiadó: SINGER MIHÁLY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD.

CANADAI IRODA: 218 Dufferin Ave., Winnipeg, Man. Vezérképviselő: Tavasz Sándor.

FIKCIÓIRODAK: Pittsburg, Pa., Chicago, Ill., Passaic, N. J.

ELFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város és Kanada egész évre... \$4.— For the United States, 1 year... \$3.00 Magyarország egész évre... \$5.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Edited and published by: MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York. Telephone: 4350 ORCHARD.

OFFICES IN CANADA: 218 Dufferin Ave., Winnipeg, Man. Gen. Manager: Alexander de Tavasz.

BRANCH OFFICES: Pittsburg, Pa., Chicago, Ill., Passaic, N. J.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City and Canada, 1 year... \$4.— Egyesült Államok egész évre... \$3.00 For Hungary, 1 year... \$5.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y. under the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

— A csehek megint „testvériesen” enyelegtek Bécsben a németekkel. S a németek ugyancsak „testvéri módon” viszonozták a testvéri szeretet megnyilatkozását. Egy rakás betörött koponya tanuskodott mellette. A német Staatszeitung persze szóvá teszi ezt. És hozzáfűzi megjegyzését: A németek nem fogják magukat mindaddig biztonságban érezni Ausztriában, míg a német lobogó nem fogja őket védelmébe fogadni.

— Hát van ebben valami. Ha a máris düledezőben levő Ausztria végleg összerokad, a birodalom német részei kétségtelenül Németország ölébe fognak potyanni. Ezelőtt azonban a Staatszeitung ezikke csak sértő szövetséges. Ausztriára nézve. S mi ezt tulajdonképpen csak azért említjük fel, mert szeretnénk tudni, hogy mit szól ehhez a híres Hengelmüller báró, a washingtoni nagykövét, akinek hivatalos lapja tudvaleg ugyanaz a Staatszeitung.

— A New Yorkban a bevándorló istápolására létesült menházakból most fertelmes büz árad ki. A bevándorlási hatóság kiderítette, hogy azokban a jótékony-ság szent nevében nyúzzák a bevándorlókat s a leányhüvely valóságos vásárt üznek.

— A magyar menházat azonban mintatintézetnek mondotta a bevándorlási hatóság, mintatintézetnek, mely a valódi jótékony-ság szellemében gyakorolja nemes hivatását. Magyarok, nem-e kötelességünk ezt a mintatintézetet, amelyvel egy-letek és magánosok vajmi keveset törődtek eddig, alaposan támogatni, iránta melegebben érdeklődni?

— Stamford White gyilkosának, Thaw Harrynak, a pittsburgi milliósoknak felebevándorló 25 sége válni akar a férjétől és végkielégítéssel félmillió dollárt követel. A hírhedt Evelyn azt hajtogatja, hogy mint milliós felesége, „társadalmi osztályához” mértén kell élnie. — A szép Evelyn elfelejti, hogy az ő társadalmi osztálya a — tenderloinban él, ahol tudvaleg más-sok fizetik ki a „hölgyek” számláit.

— Rudnyánszky Gyulára, a magyarság megváltójára, az „egyedüli” íróra a „Szabadság” rástította, hogy irodalmi lopást követett el s fölibe vakmerően — hazudott. A paesírta erre azután elhallgatott. Valószínűleg megint a „vértanuság” köpönyegét fogja magára venni és rendezet a tisztelőre lakomat.

— Kövér Sándor és társai kizárták Perényi Bélát a Verhovay-Egyetből. Tőlük ezt nem vehetjük rossz néven. Alaposan a körmükre koppintott. És ez fáj, már csak azért is, mert most már nem folytathatják játékaikat. Hanem mit szólnak ehhez a fiókok? S mit szól ehhez különösen a new yorki fiók, amelynek hatáskörébe beledugta a kezét a fölnökké átvédlett rendőrspezialista?

— New York állam demokratái szeptember kilencedikén tartják meg Saratogában konvenciójukat. Így tudja meg az ember, hogy Amerikában vannak még demokraták is.

AMERIKAI DOLGOK.

Thaw örült.

Ennek mondja öt Mills bíró.

A pittsburgi milliós, aki White építést meggyilkolta, annak idején csak úgy szabadult meg a villamos szektől, hogy ügyvédei rábizonyították, hogy meghibbant elméjű. Erre aztán a tébolydába szállították.

Most onnan szeretett volna kiszabadulni Thaw Harry s ügyvédei a tudomány fegyvereivel most amellet kardoskodtak, hogy ugyanaz a Thaw Harry épelméjű. Az ügyvédi fogások azonban esütőtörköt mondottak. Mills bíró továbbra is a bolondok házában tartja azt, aki bolondnak vallotta magát, amikor gyilkolt.

A Betörő boszúja. Middletown-ban, N. Y., Fenton szállodatulajdonost az utcaán revolverrel meglöttek és halálosan megsebesítették. A tettet egy McSorley nevű ember követte el, akit betörésért az esküdtségi bíróság nemrég elítélt, s mely esküdtszéknek Fenton tagja volt. A merénylet a tett elkövetése után önmagát is főbe lőtte.

Gompers visszatérése. Gompers, az amerikai munkásszövetség elnöke október havában fog európai utjáról visszatérni. Az összes munkásszervezetek tömeges díszfelvonulással egybekötött ünnepélyes fogadtatást készülnék ez alkalommal számára rendezni.

Evelyn Nesbit követelése. Evelyn Nesbit, Harry Thaw, a milliósok gyilkos felesége újabbán ismét panaszokdít, hogy férjének családja nem fizeti pontosan a heti 70 dollár tartását. Kényszeríteni szándékozik azért a családát arra, hogy neki végkielégítést adjon, melynek fejében nem kevesebb, mint félmillió dollárt követel.

Férfi asszonyruhában. Newburghban, N. J., egy Lang Sarch nevű asszony régi idő óta vezetett egy rövidárúzetet. A napokban az asszonyt egy néger megtámadta és lelötte, s ekkor kiderült, hogy az illető nem nő, hanem férfi volt, aki nőnek adta ki magát, s a legdivatosabb nő ruhákat viselte.

Gyilkosság a temetőben. Rochester-ban, N. J., egy Shumacher Anna nevű fiatal leány kiment a temetőbe, hogy atyja sírját virágokkal feldíszítse. Mialatt ezzel volt elfoglalva, ismeretlen emberek megtámadták, s miközben a leány kétségbeesetten küzdött becsületéért, támadói megfojtották, s holttestét a temető szomszédságában egy elhagyott telken seltében elhantolták. A holttestet vékonyan fedték be földdel és szeméttel. Itt találták meg másnap hosszas keresés után.

A leány összetépett ruhái, s az arcán és karján található mély karcok, ütések azt árulják el, hogy hosszú ideig tartó kétségbeesett ellentállást fejtett ki támadóival szemben. Melle is telve volt kék és fekete foltokkal.

A rémes tett elkövetőit a temetői alkalmazottak körében keresik, de semmi biztos adat nincsen még kilitükre.

Sok a férjjelölt. Williams bevándorlási biztos a napokban levelet kapott Indiana államból, melyben onnan egy magát 35 évesnek deklaráló asszony kijelenti, hogy hajlandó volna férjhez menni egy jóvalavó bevándorlóhoz, aki képes volna megbeszélni a boldogságot, amit ő neki nyújtana. Williams kijelentette, hogy a bevándorlási hivatal nem házasságközvetítő iroda, azonban ő hajlandó az illető asszony ezimét minden komoly férjjelölttel közölni. Az esetet csaknem az összes lapok közölték, s ezen a réven már sok házassági ajánlat érkezett Williams ezimére, amelyek révén talán módjában lesz az unatkozó özvegynek a megfelelő férjet kiválasztani.

A bevándorló sorsa. Ogdensburgból, N. Y., egy Kuljaj Anna nevű tébolyodott

asszonyt hozott el egy bevándorlási tisztviselő New Yorkba, honnan illetőségi helyére, Ausztriába fogják deportálni. Az illető Kanadába akart utazni, de pénze elfogyott, s időközben megőrült, mire beszállították az ogdenburgi kórházba. Most deportálni fogják.

Halálos párbaj férj és feleség között. Chicagóban történt, hogy egy olasz házaspár bezárta két gyermekét az egyik szobába, s azután a másik szobába bezárkózá, élet-halálharcot vívott egymással. Mindketten meghaltak. Midőn a rendőrség az ajtót betörte, a szoba kétségbeesett küzdelem nyomait árulta el. Mindegyik holttest kezében egy-egy revolvert szorongatott. Az asszony testén két lövést és két kézzel, a férfien két lövést találtak. Azt hiszik, hogy a tett oka féltékenység volt.

Kivégzés Trentonban. A trentoni államfogházban kedden végezték ki Bertschey Adolfot, az ugynevezett „uri betörőt”, a ki pályáját mint betörő kezdte, gyilkossággal folytatta s most a villamos székben végezte.

Bertscheyt azért végezték ki, mert egy Frank Janowski nevű csaposlegényt egy betörés után, menekülés közben meggyilkolt. A gyilkosság mult év december 29-én Lakewoodban történt. A gyilkosság csak befejező lánészeme volt a betörések hosszú sorozatának, amelyeket Bertschey elkövetett. Még régebben kilencz évet ült betöréseirért.

A kivégzés minden különösebb incidens nélkül folyt le. Bertschey hatalmas testalkatu ember volt, aki nagy testi erővel rendelkezett, s azért jelenetektől félték. Ez okból a fogházat külön megerősítéssel látták el, ami azonban fölösleges intézkedésnek bizonyult. Bertschey minden ellentállás nélkül ült a villamos székbe, s párezer mulva életével fizetett összes bünéért.

Tisztogatás Ellis Islandon. Williams bevándorlási biztos megvonta a lengyel bevándorló védelmére alakult Szent József-egylettől összes előjogait, melyet az Ellis Islandon élvezett. Az intézkedés oka Williams szerint az, hogy az egylet a bevándorlókat védelem helyett kizsákmányolta. Hasonló okból eltiltotta Dahlgrennek, a svéd-lutheránus otthon képviselőjének, hogy az otthon a szigeten képviselje.

Allítólag még egy harmadik intézetet is meg fognak a napokban rendszabályozni, de ennek nevét egyelőre titokban tartják. Az intézkedés megokolásában Williams több súlyos esetet hoz fel, melyek azt bizonyítják, hogy a lengyel otthon a hozzá fordult bevándorlótól és ezek hozzátartozóitól anyagi előnyöket húzott.

Allami munkaközvetítés. A kereskedelmi minisztérium felügyelete alatt álló washingtoni értesítő iroda a legutóbbi 6 hét alatt több mint 3000 munkásnak közvetített munkát. A legtöbb munkást az északnyugati farmokon helyezték el, de a minisztérium jelentése szerint a munkáskereslet a gyárak részéről is épp oly nagy, mint a farmok részéről.

Háztartási cikkek megvámolása. A külföldről hazatérő amerikaiakat kellőmelen meglepetésben fogja részesíteni az új vámtervezés azon intézkedése, hogy a magukkal hozott háztartási cikkekért is vámot kell fizetniük, ha ezek értéke a 100 dollárt meghaladja. Eddig ezek a dolgok vámentesek voltak.

HA OLVASNI akar szép regényt INGYEN kap olyant ha erre a címre küld egy kétczentes bélyeget: RUTTKAY JENŐ 106 AVENUE B, NEW YORK

DR. KIRÁLY BÉLA

KERESZTÉNY GYÓGYINTÉZETE

123-5 Street, McKeesport Pa.

Gyógykezelés a saját intézetemben mindennemű betegséget, úgy nőknél mint férfiaknál, kés, fájdalom és elaltatás nélkül. Haskegészség, rákot, jótállás mellett, operáció nélkül végbehozhatok. Férfiaknál és nőknél 8-10 nap alatt folyások és sebeket, amelyek más orvosok kezelése alatt hónapokat vesznek igénybe.

LEVÉLBELI MEGKERESÉSEKBE EMLITSÉK A „BEVÁNDORLÓ” T. Minden bizalmas levélre bizalmasan válaszlok.

A NAGYVILÁGBÓL.

Rémtett.

Argentína budapesti főkonzulának családijában.

Budapestről kábelezik lapunk zártakor, hogy Argentína budapesti főkonzulának neje, Gayanné asszony a kies Cirkvenicában a tóba fojtotta két gyermekét. A harmadik gyermek meggyilkolásában csak nagynehezen bírták megakadályozni.

Az asszony színlag nyugodtan sétált a tó partján, mikor egyszerre örüli roham vett rajta erő. A vízbe fojtotta két gyermekét.

Utcai harcok Bécsben. A csehek és németek ellenségeskedése a héten olyan zavargásokban és véres utcai harcokban nyert kifejezést, amilyent Bécs már évtizedek óta nem látott. A felháborodás a eszázharzárásban óriási. Nemrég irtnak arról, hogy a csehek véres verekedéssel zavarták meg egy bécsi lakost, aki a hangulatot hosszú időre még jobban elmérgesítette.

Ottakringban, Bécsnek XVI. kerületében a csehek népgyűlést tartottak, melyen külön esek iskolák felállítását követelték. A megjelent németek erőlesen tiltakoztak a terv ellen, mire a csehek szokás szerint tettelegességgel feleltek. A rendőrség beavatkozása nem hatott esilapítólag, mert ennek megjelenésekor a harz még hevesebb fordulatot vett, amiben csakhamar az egész környékbeli lakosság résztvett. A harcban botokat, késeket, revolvereket és köveket használtak. Több száz ember súlyosan megsebesült, s az utca közvetét csakhamar pirossa festette a vér. A németek elkeseredése leirhatatlan.

A svédok sztrájkja szünőféiben. Stockholmól jelentik, hogy az országban a nyugalom csaknem teljesen helyreállott. A sztrájk megszűnése már csak napok kérdése. A közlekedés már most is majdnem akadálytalanul folyik, s az élelmiszeres szállítása kezdetét vette. Az árak normálisak.

A spanyol-marokkói háború. Marina tábornok, a marokkói spanyol hadsereg főparancsnoka az újabbán megérkezett erősítő csapatokkal most 38.000 emberrel rendelkezik a mörök ellen vezetett hadjáratához. Ezzel a sereggel most döntő támadást készül intézni a Guruga-hegység környékén táborozó ellenség ellen, mely a mörök földhadiszállása. Ezt a helyet a tábornok már napok óta bombáztatja.

Megbírságot trónkövetelő. Zill-es-Sultan-t, a detronizált perzsa sah egy nagybátyját a perzsa trónra támasztott igénye miatt a perzsa kormány az államkincstár javára fizetendő 500.000 dollár pénzbírságra és száműzésre ítélte. A trónkövetelőt fegyveres kísérettel fogják a határa szállítani.

Roosevelt utja. Roosevelt újabbán ismét beljebb hatolt Afrika belsejébe, a mennyiben expedíciójával Kenia tartományba indult. A lelőtt vadállatokból egy második küldeményt augusztus 16-án fognak utnak indítani Mombassából az „Admiral” nevű gőzössel.

A hatalmas Japán. A kínai kormány végre kénytelen volt engedni a japán kormány követeléseinek az Antung-mukdeni vasut kiépítés ügyében. A pekingi állambölesek körében nagy nyugtalanság uralkodik a japán kormány elszakodott és követelő magatartása miatt, miután úgy látszik, hogy Japán azt hiszi, hogy Angolország támogatásával mindent keresztülvihet, ami neki tetszik.

Jubiläum a Vatikánban. X. Pius pápa a napokban nagy fényvel ünnepelte meg papává való koronázásának hatéves jubilumát.

Forradalom Kínában. A kínai hatóságok rendkívül kegyetlen intézkedésekkel akarják az opium élvezetét elnyomni, s emiatt a lakosság körében forradalom tört ki. Egy embernek, aki képtelen volt az opium használatát abbahagyni, a hatóság rendelőre szeméit kiszúrták, s lábait levágták.

A felháborodott lakosság saját házában megtámadta a bírót, aki a kegyetlen rendeletet kiadta. Fiát megölték, mire a bíró ijedétkben egy kutba ugrott. A nép a kiküldött katonaságot is megtámadta, s több helyen véres harcokat folytat ellené.

Roosevelt-család Párizsban. Roosevelt asszony összes gyermekeivel Párizsba megrkezett, hol őket az amerikai nagykövetség tagjai nagy tisztelettel fogadták.

A krétai bonyodalom. Újabb hírek szerint az európai nagyhatalmak egyáltalán nem szándékoznak beavatkozni a törökök és görögök közt Kréta szigete miatt felmerült ellentétbe. Ez ellentétet egyébként már elsimultnak tekinthetők, mert a török kormány elfogadta a görög kormány válaszát, melyet jegyzékére küldött.

Londonból érkezett jelek megerősítik annak híret, hogy a Török- és Görögország közt felmerült viszálykodás békés elintézését nyert. Végszükség esetén azonban a hatalmak nem fognak tartózkodni attól, hogy ismét megszállják fegyveres erővel Kréta szigetét.

A francia kormány nagylelkűsége. Aból az alkalomból, hogy a francia bíróság kimondotta, hogy állami alkalmazottnak nincs joguk egyesületeket alakítani, a kormány elérkezettnek látta az időt arra, hogy nagylelkűséget gyakoroljon. Nyolevzen alkalmazottat, akiket a legutóbbi póstásstrájkban való részvétel miatt a szolgálatból elbocsátottak, újból visszahelyezték állásukba.

A törvényszék kimondotta, hogy az 1884. évi törvény, mely a munkásokat feljogosítja egyesületek alkalmazására, nem vonatkozik állami alkalmazottakra, s feloszlatta a postások és távirászkok unióját, melyet a nemrég lefolyt sztrájk alatt alakítottak.

Nyugtalanság Belgrádban. György szerb királyi herceg egy belgrádi téren robbanó anyagokkal kísérletezett, miközben véletlenül olyan hatalmas robbanás történt, mely az egész várost megrázta. Ez a lakosságot igen felizgatta s az a hír kezdett elterjedni, hogy György herceg bátyját akarta megölni. A hírt végre sikerült megezőfolni.

Szegedi rózsá

PAPRIKA, LIPÓTI TURÓ, LEKVÁR, DIÓ GOMBA, DARÁLT MAK EGYEDÜL RAKTARA.

NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

H. Schoenfeld

353-355 E. 82 Street, New York. MAGYAROK, PARTOLJUK AMAGYART

Magyar fogorvos

Foghuzás fájdalom nélkül. Biztos és jó kezelés.

DR. FRANK KERN

233 EAST, 10. UTCZA, NEW YORK.

— Az első és második Ave. közt. — RENDEL: Reggeli 10-től esti 8-ig. Vasárnap: Reggeli 10-től d. u. 1-ig.

JOGÜGYI IRODA

KIZAROLAGOSAN HAZAI ÜGYEK ELINTÉZÉSÉRE, KÖLÖNÖSEN TELEKÖNYVI ÉS GÖRÖGÖSDÉSI ÜGYEK RENDEZÉSÉRE. ELKÉSZIT MINDEN NEVEN NEVEZENDŐ OKMANYOKAT JUTANYOS ARON. AZ IRODA ELEN ALL

DR. VASVÁRY W. JENŐ

OKLEVELES HAZAI ÜGYVÉD, A „BEVÁNDORLÓ” SEGÉDSZERKESZTŐJE.

Levélbeli megkeresések így czimzendők:

BEVÁNDORLO

327 East 13th Street, New York.

SZABÓ LAJOS postamester

CHROME, N. J. és VIDÉKE

EGYEDÜLI MAGYAR KÖZJEGYZŐJE. HAJÓ- ÉS VASUTI JEGYEK TÖRVÉNYES ÜGYNÖKE

Pénzszállítás Európa bármely részébe. Az Egyesült Államokban engedélyezett Money Orderen szállítok, hol \$10.000 óvadék van letéve. Minden váman bízott törvényes ügyeket a legzakaszteriben elvégzek. Tanácsot és utbaigazítást Angyen adok. CZIM:

LOUIS SZABÓ, Chrome, N. J.

Hazai dolgok.

A király és a naplemente.

Budapest. Aki a Burgban lefolyó belső életéről valamit hallott, az tudja, hogy a felső társaságban annak köszönheti a magas korban is meglevő jó egészségét, hogy matematikai pontossággal alszik, eszik, dolgozik, sétál stb. Ő felsége e tekintetben nagyon pedáns és ha este 9 órakor visszavonul belső szobáiba, nincs az a nagyur a monarchiában, aki háborgatni nem. Egy alkalommal megtörtént, hogy az egyik új lakaj feledékenységéből úresen hagyta ő felsége éjjeli szekrényét. Nosza, volt ijedelem a lakájok és a komornyikok seregében. Mit tegyenek? Bemenni nem lehetett már, mert az uralkodó visszavonult, ha pedig nem teszik jóvá a hiányt, könyörtelen elcsapások lesznek. Végre a főkomornyik jelentést tett a főudvarmesternek és diszkrétan előadta az ügyet neki.

A főudvarmester mosolygott és elszántan megindult a felső társaság lakosztálya felé.

A felső társaság éppen eszengetni akart a másik szobában időző és őt levették a segítő belső lakájának, midőn a főudvarmester belépett. A király esodlakozva nézett rá. Harminez év óta nem történt meg, hogy este zavarják őt a visszavonulása után.

— Bocsanat, felséges uram, — szólt a gróf, mint régi hű katonája — arra kérem, bocsásson meg, hogy ilyenkor zavarom, de arra akarom kérni önt, hogy a mai gyönyörű naplementét tekintse meg.

A király engedett a kérésnek, kiment a teraszra a főudvarmesterrel, ezalatt pedig a lakájok sietve rendezték az éjjeli szekrényt.

— Nagyon meg vagyok elégedve a naplementével, — szólt néhány perc múlva diszkrét mosolyal a király és bucsut intett a főudvarmesternek.

A suszter szerencsése.

Budapest. A múlt esztendőben nagy szerencse érte Őrsi János cipészcségedet. Örökölt. Az örökség váratlanul érte, mert olyan nagybácsija hagyta rá az örökséget, akiről nem is igen tudott. Az örököltnél nagyon is tekintélyes volt, mert a gazdag nagybácsi nem kevesebb, mint ötvenezer korona készpénzt s a Dob-utczában egy tehermentes házat hagyott az özvegyére, akiből ilyenformán egy csapatra gazdag ember lett a fővárosban. A suszter szerencsése azonban nem tartott sokáig. Amit adott neki a sors, nemsokára el is vette tőle. Ennek különben maga Őrsi az oka. Nem elégedett meg az örököltnél, többet is akart. Az igaz, hogy beütközött. Szerette volna tőkét kamatoztatni s a vagyonhoz illendő ezimet és foglalkozást is keresett. Ezt tudták róla mindazok, akik ismerték. Már pedig egy hírtelen meggazdagodott suszterlegényt sokan ismernek. Még olyanok is, akik ezeltől a hírt sem hallották. Ez okozta Őrsinek a vesztét. Jártak hozzá mindenféle ügynökök s nem ügynökök, üzletemberek, vállalatokat ajánlottak neki, természetesen olyanokat, amelyekben az ügynökök szerint, megtízszerezheti a vagyonát. A volt cipészcséged kezdetben óvatossá volt, de egy vállalatba mégis belement. A vállalat, amelyet pénzával megörvendített, egy egészen új gyár volt, amely igen szép kilátásokkal kecsegtette a meggazdagodott susztert. Ugyanabban az időben alapították Aczél Ferenc, Aczél Győző és Ausch Izidor az Ásványöröl és grafitgyár részvénytársaságát, amelyet a Bulyovszky-utca 7. szám alatt rendeztek be. A gyár céljaira megvették a Magyar Általános Fesztékgyár berendezését is. Pénzüket azonban az alapítók nem volt és az üzem nehezen indult meg, míg végre találtak egy pénzeszerzőt, amely befektetett a gyárba .27 ezer koronát. A pénz azonban nem volt elegendő és új pénzforrás után kellett nézni. Őrsi ügyvédje szintén tudomást szerzett arról, hogy milyen kitűnő ez a vállalat és a társaság részéről jövedelmezőségi kimutatást kért, amelyben fel volt tüntetve, hogy a vállalat évi jövedelme a befektetett tőke hatvanöt százaléka felel meg. Őrsi a kimutatás alapján hajlandó volt pénzt a vállalatba fektetni. Ez a múlt év augusztusában meg is történt, ötvenezer korona készpénz és száználfelezese korona ingatlan betáblázása erejéig. Őrsit ezután a részvénytársaság igazgatóságába is bevásárolták. A vállalat azonban rengeteg pénzt emésztett fel s egy hónap múlva már Őrsi pénze is elpusztult. A társaság azóta csak vergődött, jövedelméről szó sem volt, mult hó végén pedig a hitelezők esodét is kértek a vállalat ellen. Az igazgató-suszter ekkor látta csak, hogy pénze alighanem elveszett. Egyéb segítség híján feljelentést adott be Aczél Ferenc, Aczél Győző és Ausch Izidor ellen esalás miatt és az ügyesség el

is rendelte a vizsgálatot. Az iratok a rendőrségre kerültek s most folyik a nyomozás, amelyből már annyit megállapított a rendőrség, hogy esalás nem forog fenn, mert az összes kereskedelmi formák megtartottak. A jó örökös tehát bucsut mondhat mindörökké a pénzének, mert a esodtömegből előbb a hitelezők fognak kielégítést nyerni s ezek oly szép számmal vannak, hogy reá aligha kerül a sor.

A püspök asszonyai.

Budapest. Néhány hónappal ezelőtt országos szennéziót keltett az a végtárgyalás, amelyben Párty szepesi püspök panaszára Kovács Klótid papgazdasszonyt és büntársait hosszabb szabadságvesztésre ítélték. Kovács Klótid ugyanis azt a mesét kohlta, hogy a püspök egy Hegedüs Sarolta nevű postáskisasszonytól elvette arany nyakláncát s azt csak egy randevu árán akarta visszaadni. A papgazdasszony, továbbá büntársai. Dán Anna és Bodor Gézané meg is esküdtek a bíróság előtt, hogy a dolog igaz. Közben azonban kiderült, hogy mind a hárman hamisan esküdtek és elítélték a papgazdasszonyt négyévi, Dán Annát másfélévi és Bodornét kétévi börtönbüntetésre. A Kuria ítéletét most hirdette ki Makucz bíró, azonban egy kis baj történt. A szabadlábon levő Bodor Gézané időközben megszökött s így most az ügyesség nyomozólevelet fog ellene kibocsátani. Kovács Klótid az ítélethirdetésre esipkés fekete selyemruhában, erősen kipuderezett arccal jelent meg. Sirt, fenyegetőzött és átkozódott.

— Megkésérilli valaki azt, hogy engem ártalannul bucsutak. Hamis tanuk vallottak ellenem, de ki fog derülni az igazság, — mondta, azaz inkább rikácsolta.

Be is jelentette az elnöknek, hogy fontos új bizonyítékaik vannak s perújítással kíván élni. Hogy mik ezek a fontos új bizonyítékok, azt egyelőre nem árulta el.

A gainai leányvásár.

Arad. Arad megye határán van egy kis falucska, Gaina. Arról nevezetes, hogy ott minden esztendőben leányvásárt rendeznek, amelyen a környékbeli urak között is megjelenik. Főleg Aradról és Nagyváradról szoktak sokan ellátogatni.

Gaina három vármegyének: Arad, Torda-Aranyos és Hunyadmegyéknek határán óriási magas hegyen fekszik. Schol egyetlen ház, egyetlen kunyhó nincs, messze földekre még falu sem látszik és a babonás falusi nép ezt a helyet keresi fel és itt áldoz ősei hagyományának. A pusztá, kopár fensík minden évben egyszer, a román Péter-Pált követő vasárnap benépe-sül, sátrakat vernek, zenélnak, tánczolnak, mulatnak, vásárolnak és ezzel vege van az ott látottaknak. Másnap újra teljesen kopár minden. Az idei leányvásárról egy szemtanu a következőket írja: Több mint négyezer ember jelent meg az idei leányvásáron. Minden volt ott, csak leány volt a legkevesebb. Ma már ez a népszokás kiveszűdésben van. A polgári házasság, a civilizáció kiszorította, kunyhóba s tanuk és hivatalos formákkal nélkül alapítanak családokat. Csak azután bajlódnak a házasság formai megkötésével. A jegyzőhöz járnak, a kihirdetés hosszú idejét megvárni ráérnek azután is. Érdekes ethnográfiai jelenség, hogy az eladósorban levő lányok a 3-4 méter hosszú bucsin, a havasi kürt fuválával keltik fel maguk iránt a legények figyelmét. Ezt a havasi kürtöt csupán csak lányok fújják, férfé meg sem tudja szólaltatni. Ha egy-egy leány megtetszik valamelyik legénynek, hozzá lép, a kürtöt leteszik és elvegyűlnek a tánczólok óriási forgatagában. Ezzel már meg is van ismerkedés. Érdekes jelenség az is, hogy a különböző vidékekről, tarka-barka öltözeten megjelenő nép nagyobbrészt édes-pálinkát iszik. Bort ott nyitott dezsákban mérnek, sört is szolgálnak fel, de keletje csak a pálinkának van. A hivatalos hatalmat derék esendőreink képviselik.

Elrabolt Wertheim-szekrény.

Arad. Vas József újaradi fakereskedő irodájából éjjel öt rabló a Wertheim-szekrényt elvitte. Az utazán fészegmetni próbálták, de megzavarták őket, mire elmenekültek.

Járásbíró és ügyvédjelölt.

Arad. Nagyhalmgy aradmegyei község nagyvendéglőjében egy lovgagias ügyből kifolyólag Gálly László dr. járásbíró, az ottani járásbírószág vezetőjét tettleg bántalmazta Kövály Lajos ügyvédjelölt. Az eset előzményei a következők:

Kövály Lajos kedvtelésből a nagyhalmgyi kis diákokat tornászatra tanítja. Az elmúlt héten a nagyhalmgyi gróf Csáky-féle uradalom parkjában is tornásztak a kis diákok Kövály felügyelete alatt. Ugy látszik, a fiuk hangosan mulathattak, mert a parkban lakó Gálly Lajos járásbíró kihajolt a lakása ablakán és odaszólt a kis tornászoknak:

— Takarodjatok innét, mert még utóbb a szobámba is bejöttök tornászni.

— Na, attól ne félj, — mondta Kövály.

— Menjen vissza oda, ahonnan jött, — felelte a járásbíró.

— Ezt majd máshol intézzük el, — szólt Kövály és távozott.

Ezután az ügyvédjelölt provokálta a járásbíró. A megbizottak nem tudtak megállapodásra jutni a bíróság tárgyalás folyamán magyarázattal akarta elintézni az ügyet. Az ügyvédjelölt azonban a magyarázatot nem fogadta el és így párbajbírószág elé került a dolog. A párbajbírószág nem látta olyan súlyosnak a sértést, hogy a bírónak fegyveres elégtételt kelle adni. Ezzel nem elégedett meg Kövály. Elhatározta tehát, hogy önként vesz magának elégtételt. Minap délben a járásbíró elment a nagyvendéglőbe Lovich főszolgabíró és dr. Neumann Ármir orvos társaságában. Az ajtóban megjelent Kövály és az öklével a bírójába vágott, úgy hogy kiesordult a vér Gálly száján. Az ügyvédjelölt azután elietett és a nagy gyorsaságban a kalapját a földön felejtette. A bíró láttelelet készített a sérülésről és könnyű testi sértés miatt feljelentette a támadóját.

A bábaasszony büne.

Baja. A bajai közkórházba súlyos beteg beszállított Schöffler Julia szabolcai szobaleányon magzatelhajtást konstatáltak. A esendőrök vallatására a leány reávallott egy Fürediné nevű bábaasszonyra és azt is vallotta, hogy más két leány hasonló szolgálatokért aranyláncát is odaadta a bábaasszonynak. A bábaasszony letartóztatták, de a 24 órai előzetes letartóztatás leteltével elbocsátották és rendőri felügyelet alá helyezték.

Leesett a torony tetejéről.

Baja. Nemesnádudvaron a torony tetejéről munka közben leesett Falldum Mátyás ácsmester; zuhanás közben a ballába egy állványrésze közé szorulva, bokában leszakadt. A szerencsétlent elsonkított, összezuzott testtel haldokolva szállították a kórházba.

Az elhagyott szerető gyilkossága.

Debreczen. A Csillag-utczában minap az esti órákban kegyetlen gyilkosság történt. Kraft Szilárd debreczeni dohánygyári asztalost szivenszurta Mitrásku Demeter kolozsvári kőfaragó-segéd. Nem a férjet akarta megölni a gyilkos, hanem az asszonyt s véletlen volt, hogy a férj került gyilkos szerszáma elé. A véres gyilkosság előzményei a következők:

Mitráskuval hosszabb ideig viszonyba volt Kraftnének Kolozsvárt. Egy éve azonban az asszony visszatért az urához Debreczenbe és nem akart tudni többé Mitráskuról. Nagyon elkeseredett erre a szerelmes kőfaragó és véres boszut akart állani. Elhatározta, hogy tört vásárolt és Debreczenbe jön, ahol végez a hitlen asszonynyal. Vasárnap reggel vonatra ült s délután, amint megérkezett, a Csillag-utczába sietett. Kraftné éppen a ház előtt állott s amikor meglátta Mitráskút, reáivallt:

— Minek jöttél ide! Ki hívott?

Mitrásku szemrehányást tett Kraftnének, mire az asszony csak annyit szólt neki:

— Most már takarodj!

Mitrásku nem elégedett meg a válaszzal. Utána rohant az asszonynak és kirántotta a törét. A gyilkoló szerszámot akkor forgatta meg a levegőben, amikor Kraftné férje megjelent az ajtóban.

— El innét, gyilkos bitang — kiáltozta Kraft.

— Segítsé, meg akar ölni! — sikoltozott az asszony s bemene a szobába. Mitrásku ezután dulakodni kezdett Krafttal és a tört mellébe szurta. A penge a szerencsétlen ember hátán jött ki. Kraft összeesett és pár óra múlva meghalt. A gyilkos kőfaragót letartóztatták és átkísérték az ügyességre.

Az elvesztett partner.

Debreczen. Hajdumegye egyik községében, a nagy fogadóban ferblit játszott 4 törzsvendég. Az osztás ideje alatt belép a szobába a községi rendőr, odalép az egyik játékoshoz, tiszteletudán szalutál és veszedelmesen hivatalos színezetű, zöld ezüdlát nyujt át neki kézbesített végett.

Sürgősenk is sürgős természetű lehetett az ügy, mert az illető, szenvedélyes játékos létere, még a kiosztott kártyát sem nézte meg, hanem felkelt, vette a kalapját és indok ide, indok oda, — rövidesen jelentette:

— Pardon, uraim, én most nem be, hanem kimegyek!

Mig ez a kis kellemetlen és „hivatalos

LEGOLCSÓBB és LEGBIZTOSABB
HAJOJEGYVÁSÁRLÁSRA, PÉNZKÜLDÉSRE
SCHWABACH ÉS FIA
KÉT MAGYAR BANKHAZA
1225 FIRST AVENUE, NEW YORK 1431 FIRST AVENUE,
a 66-ik utca sarkán. a 74-ik utca közelében.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RÓTH PÉTER Mgr.
NEW YORK, 145 MASODIK AVE., A KIENCZEDIK UTCZA SARKÁN.
Kitűnő ételek és italok. Kitűnő ételek és italok.
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE.
MINDEN ESTE ELSŐRANGU ZENEKAR.

ELSŐ NEMZETI BANK, LEECHBURG, PA.
FIRST NATIONAL BANK
Összes tőke \$450.000. Beszélnek magyarul.
IGAZGATOTANACS: Alfred Hicks, James Small, Joshua Klingensmith, C. J. Nieman, J. R. Long, L. W. Hicks, Geo. W. Thompon. ÜGYVEZET: Albert B. Windt.
A LEECHBURGI ELSŐ NEMZETI BANK egy az Egyesült Államok, mint Pennsylvania állam bankfelügyelete és közvetlen ellenőrzése alá tartozik. AZ ON BETETJE ezen banban teljesen biztos és előleges felmondás nélkül bármikor kivetheti.
BETETJEIT EGY DOLLÁRTÓL feljebb posta útján is küldheti és mi azonnal megküldjük önnek a betétkönyvecskét. PÉNZT KÜLDÜNK a világ bármely részébe a legjutányosabb áron és a legrövidebb idő alatt.
AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSASÁGOK hivatalosan kinevezett ügynökei lévén, hajójegyeket nálunk a hajótársaságok eredeti árán vásárolhat. Kérjen bővebb felvilágosítást levélileg. CZIM:

FIRST NATIONAL BANK, LEECHBURG, PA.

TÖKE: 100.000 dollár. FELESLEG: 500.000 dollár
Elnök Sand. B. Price. Aleln. I. L. Peck. Pénzt. H. C. Shafer. Hely. pénzt. Jas. Blair jr.
SCRANTON SAVINGS BANK
120 és 122 WYOMING AVENUE, SCRANTON, Pa.
Alapított 1867-ben. Alapított 1867-ben.
ÉSZAKKELETI PENNSYLVANIANAK LEGREGIBB TAKAREKPENZTARA.
Ez a bank elősegíti az embert a takarékoskodásban.
Kamatokat januárius 1-én és július elsején fizeti.
BETÉTEK ELFOGADÁSÁRA SZOMBAT ESTE HÉT ÓRÁTÓL NYOLCZIG NYITVA.

Alapított 1897-ben. Telefon: 176 Melrose.
MANDEL és ILKOVITS
BANKHAZA
374 ALEXANDER AVENUE, NEW YORK.
Közjegyzői iroda. Tűz- és élet-biztosítás.
Hajó- és vasuti jegyek. Pénzküldés.
FORDULJANAK BIZALOMMAL A BRONXI MAGYAR BANKHOZ.

aktus", 2-3 perec alatt, drámai gyorsasággal lefolyt, a játékos mindennapi hüszes kibize, valahol kint járt és sejtelmese volt a bent történetekről. Mikor visszajött a szobába és a játékos helyén csak a kiosztott kártyákat látja, megkérdezi az áttelenben ülő kibiztótól:

— Hát Herman most nem ment be?

A kérdézt, ugy látszik, nagyon be volt avatva a viszonyokba, vagy pedig belátott a játékos kártyájába, illetve idézvnyébe:

— Hm, a Herman! A Herman most — nem is képeled! — olyan sokra ment be!

— Ne mondd! Mennyire?

— Hát hónapra!

Betörés az ügyességi pénztárba.

Fiume. Minap éjszaka Molnár Ferenc orosházi illetőségű fogoly megszökött az ügyességi fogházból és kirabolta az ügyességi pénztárt. Molnár négyévi fogházbüntetés kitéltésére Budapestről, küldték Fiuméba, ahol az ügyesség irodájában foglalkoztatták. A szökevény a kulesokat is magával vitte. Nagy apparátussal nyomozták.

A pásztorház lakói.

Győr. A város vízvezetékét most bővítik ki s ezért Révfallu külváros mögött egy volt pásztorház udvarán hatalmas víztornyot építenek. A negyvenhárom méter magasra tervezett oszlopos vasbeton-torony, melynek építésében most jutottak el a harmadik emelet párkányáig, minap este komoly veszedelemben forgott. A pásztorházban ugyanis néhány szegény család húzódott meg, amelynek november elsején ki kellett volna költöznie. A hatóság azonban megkönyörölt a szegény, többnyire öreg emberekkel és tekintettel a tél idejére, a tavaszig, az építés megkezdéséig haladékot adott nekik. Eljött a tavasz: de új könyörgésre, az építőtárlat bejegyzésével újabb halasztást kaptak május elsejéig. Ez a határ-

A vesztség áldozata.

Kaposvár. Augner Jánosné, egy kaposvári iparos feleségét két hónap előtt megmarta kutyája. Az asszonyt a Paster-intézetben kezelték, ahonnan mint gyógyultat hazabocsátották. Az asszony most ismét kiört a betegség és nagy kínok között meghalt.

Pisztolyal és karddal.

Karánsebes. A minap súlyos feltételek mellett véres párbajt vívott Borczum esdémester és dr. Bredean. Pistolyra és kardra mentek. Háromszori golyóváltásban állapodtak meg a segítők, de Bredean nem lőtt. Mikor aztán karddal csaptak össze. Borczum arezán és mellén súlyos sebeket kapott. A szigorú párbajra családi ügy adott okot.

Megint az automobil.

Kassa. Súlyos baleset érte Novelly József kassai tekintélyes nagyparost. Novelly a rudnoki bucsun volt s amikor kocsin hazafelé jött, szembetalálkozott egy automobilal, melynek zakatolásától a lo-

sa
ER. DIO
REDUL
BEN.
York.
NYART
os
Biztos
RN
ORK.
zt. —
8-ig.
1-ig.
EK-
NE-
ALL
E.
k.
KE
élyezett
rvényes
CZIM:

A BEVÁNDORLÓ

6. oldal

vak megbokrosodtak, félreugrottak s ebben a pillanatban az automobil elütötte a kocsi...

Kecskemét. Néhány nap óta szokatlannal szaporodott itt a halálozások száma...

Kolozsvár. A rendőrség letartóztatta Schultz Mihályné ökleves szülészőjét, aki idevaló leányokon és asszonyokon...

Komárom. Felső-Gallán sötét családi tragédia történt. Eichkorn Ferenc itt állapokban ment haza, s otthon szövényt...

Makó. Érdekes társadalmi akció indult meg itt. A mozgalom, amelynek élén Lélek István, az ipartestület elnöke áll...

Makó. Érdekes társadalmi akció indult meg itt. A mozgalom, amelynek élén Lélek István, az ipartestület elnöke áll...

Makó. Érdekes társadalmi akció indult meg itt. A mozgalom, amelynek élén Lélek István, az ipartestület elnöke áll...

Makó. Érdekes társadalmi akció indult meg itt. A mozgalom, amelynek élén Lélek István, az ipartestület elnöke áll...

Makó. Érdekes társadalmi akció indult meg itt. A mozgalom, amelynek élén Lélek István, az ipartestület elnöke áll...

Makó. Érdekes társadalmi akció indult meg itt. A mozgalom, amelynek élén Lélek István, az ipartestület elnöke áll...

A gyorsforraló áldozata. Miskolc. Grünfeld Dóra vasuti pénztárosnő minap este gyorsforralón vacsorát melegített...

Szerelmi dráma. Nagymaros. Egy szerelmes férj tragédiájának utolsó felvonása játszódott le minap este csendes falunkban...

A bucsu után. Nyárad-Sellye. Marostordamegye. Minap bucsu volt. Az ittias legények a bucsu után összeverekedtek és belekötöttek...

A lövőpetri gyilkosság. Nyiregyháza. Roth Albert lövőpetri birtokos hitvesgyilkossági ügyében az ügyészség elkészítette a vádiratot...

Ünnepelt postafőnök. Rimaszombat. A minap szinte családias jellegű ünnepélyen lelkes ovációzt rendezett a posta- és táviradhatóság...

Elpusztult község. Rimaszombat. Gömörmezei kies fekvésű helye, Vereskő, Kóburg herezeg fűrésztelpe, a lángok martaléka lett...

Megölte az alvót. Szabadka. A bácsmezei Péterréve községben hajmeresztő gyilkosság történt. Saári János ottani gazda idején belopódzott sógora, Varga József házába...

Feltámadt halott. Szatmár. Remete, szatmármegyei községben meghalt Burnár Szimjén földműves ember. Minthogy némi kis vagyon is maradt utána, az örökösök összegyűltek...

A tébolydából. Gróf Zay Károly szabadulása. Lapunk előző számában a hazai újságok nyomán megírtuk, hogy a fiatal gróf Zay Károlyt, aki a tébolydába zárt atyját kiszabadítani iparkodott...

A tébolydából. Gróf Zay Károly szabadulása. Lapunk előző számában a hazai újságok nyomán megírtuk, hogy a fiatal gróf Zay Károlyt, aki a tébolydába zárt atyját kiszabadítani iparkodott...

Kégyilkosság. Töketeremes. Telespák Györgyné nevé asszony haldoklik, akit huszonegyedikén az aratásról hazatérő munkások eszméletlenül, összeszürkálva találtak a mezőn...

Anarkhisták. Nemzetközi kongresszus Budapesten. „A Nap” írja: Eddig bizony kevesen hallottak róla, de most ország-világ meg fogja tudni, hogy Magyarországon, illetve Budapesten...

Yokville kávéház és magyar étterem. A new yorki magyarság kellemes találkozóhelye. 1528 MASODIK AVE., NEW YORK. (A 79. és 80. utcák között.)

Yokville kávéház és magyar étterem. A new yorki magyarság kellemes találkozóhelye. 1528 MASODIK AVE., NEW YORK. (A 79. és 80. utcák között.)

Yokville kávéház és magyar étterem. A new yorki magyarság kellemes találkozóhelye. 1528 MASODIK AVE., NEW YORK. (A 79. és 80. utcák között.)

Yokville kávéház és magyar étterem. A new yorki magyarság kellemes találkozóhelye. 1528 MASODIK AVE., NEW YORK. (A 79. és 80. utcák között.)

Yokville kávéház és magyar étterem. A new yorki magyarság kellemes találkozóhelye. 1528 MASODIK AVE., NEW YORK. (A 79. és 80. utcák között.)

Yokville kávéház és magyar étterem. A new yorki magyarság kellemes találkozóhelye. 1528 MASODIK AVE., NEW YORK. (A 79. és 80. utcák között.)

Hugo Lederer's BANK OF EXCHANGE. 55 AVENUE B, 4-IK UTCZA SARKÁN, NEW YORK. Legelő magyar bankház. Alapítva 1882.

LILION CREMETES SZAPPANT RÓTH SAMUEL-félet. ha használ, arca sima, fehér, puha és mint a harmat, friss és úde lesz. SZEPLŐT, mélyfoltot, pattanásokat, kiütéseket és minden bőrvédelemre alkalmas...

S. G. ROVNIANEK & CO., Amerikában a legnagyobb üzlet honi és importált italok nagyban való elárulása. Minden egyes megrendelésnél, ha a megrendelt italok ára legalább 10 dollár tesz ki, a szállítási költséget mi fizetjük.

S. G. ROVNIANEK & CO., 318 THIRD AVE PITTSBURG PA. Ohioi fehér édes, Kaliforniai régi, savanyú, Kaliforniai muskátlyos, Kaliforniai tokaji, Kaliforniai 5 éves Port bor, Kaliforniai Sherry bor, Kaliforniai burgundi vörös, Aníz, Tiszta szpiritusz.

Yokville kávéház és magyar étterem. A new yorki magyarság kellemes találkozóhelye. 1528 MASODIK AVE., NEW YORK. (A 79. és 80. utcák között.) Telefon: 1542 Lenox. Tulajdonos: M. LEINWANDER.

tottam és amelyet a nyilvánosság előtt nem kívánok részletezni. Arra a kérdésre, hogy a jövőben mit szándékozik csinálni, ezeket jelentette ki Zay:

— A jövőről ebben a pillanatban nem mondhatok semmit. De amilyen ószinte hálával vagyok a sajtó iránt, hogy ügyemet felkarolta és kiszabadulásomat elősegítette, éppen úgy most arra kell kérem mindenkit, hogy családi ügyemet tovább nyilvánosan ne tárgyalják. Még valamit. Egy ostrom házassági hírt is forgalomba hoztak rólam. Kérem, ezaféle hírt is forgalomba ne hozzanak. Soha eszem ágában sem volt ilyesmi. Genfben igen jól éreztem magam. Alig voltam ott pár hónapig, az ottani magyar egyesület alelnökévé választott és csak mikor a titkos szerepéről értesültem, hagytam el a bankomat, automobilon a várost. A konzul ellen feljelentést is akartam tenni, de ez eddig nem történt meg. Hogy ezután mit lesz, nem tudom.

Nyilatkozat történt egy, a gróf édesanyjához közelálló helyről is. — Igazságtalan az állítás — mondja ez a nyilatkozat — hogy a grófné önzó eszleklőből internáltatta fiát. A grófné volt az, aki férje vagyonát megmentette és most is fiát csak az uszorosok karmái közt akarta kiszabadítani. Ezért is internáltatta a fiút a sanatóriumba, ahol a fiatal gróf csak addig maradt volna, amíg az ügy az uszorosokkal rendeződött volna. De miután „rablástól” és „erőszakos szökéstől” beszéltek és Schwartzert társították a grófnéval, a gróf is normálisnak találta a grófnéval szemben az intézkedést, hogy fia elkerüljön az intézetből. Valószínű, hogy a fiatal gróf ezután Genfbe megy vissza.

— Több lapban olvastam azt, hogy én belenyugodtam az internálásba. Ez nem igaz. Én kezdetül fogva tiltakoztam elene, mert efféle intézkedésre nem szolgáltam okot. Hangsúlyozom, hogy kezdetül fogva tiltakoztam. Éppen ilyen határozottan kell megzafolnom azt, mintha én inkorrekt hitelműveletekbe becsátkozott volna. A trenémi árvaszéki végzésben említett automobil-vételtől önként elálltam és pedig öt nappal azelőtt, mint a sanatóriumba huzalozásom megtörtént. Különbösen sem akartam ezzel könnyelmű ezélna pénzt szerezni, hanem csupán azt a célt szolgáltam, amelyet szem előtt tartottam.

A HALOTT ELBESZÉLÉSE.

Regény az amerikai életből.

„A Bevándorló” számára angolból fordította: Ligeti Imre.

(Kilencedik folytatás.)

— Ön éppen jókor jön, Sir Walter — mondá méltóságoskodva. Eppen most írom az amerikai angol gyarmatok történetét, s eljuttottam végre a jamestown-i településhez.

— Attól félek, hogy nem sok hasznot veheti, uram, — mondám komolyan, amint elfogadtam kinyújtott kezét.

Az öreg ember fáradtan rázta fejét. — Ezt mondjátok ti mind, történelmi alakok, — mondá. — Ha jól megnézi arcvonásaimat, felismerheti bennem John Smith kapitányt, akiről azt a gyönyörű pocahtas-i történetet regélik.

— Ah, igen, emlékszem már önmre, — feleltem ismét kezét fogva vele. — Tehát ön felismert engem, mint, — mint... — Mint Sir Walter Raleigh-ot, — szaktított felbe. — És most beszéljünk a jamestown-i településről.

De mielőtt alkalmam lett volna kérdésére felelni, ruhasuhogást hallottam az ajtó felől. Amint megfordultam, egy kis vézna termetű, szürke hajú, ráncos arca nő vettem észre.

— Oh, jó reggelt, kapitány! — kiáltott felje tipegve, s kezét kinyújtva. — Van valami újság a számomra? Megszerezte a fejemet?

Az öreg ember megfogta a nő kezét, s ajkaihoz emelte. — Igen, felség; minden rendben halad, — mondá. — A fejet egy kis szandál-fakoporsó csomagolták, s elküldték Londonból. Most utban van, s két hét múlva megkapjuk.

— Oh, kapitány, hogyan köszönhetem meg fáradozásait? Ön maga a megtetsült adóadás. Jutalma nem fog elmaradni, azt megígérhetem. Legalább is grófi rangot kell kapnia. Oh, szegény fiam! Mennyire el leszék ragadtatva, ha ismét láthatom. Ki ez az ön barátja? Nem, most ne mutassa be. Majd máskor!

Igen el vagyok foglalta, — annyi bajt okoznak minisztereim és az az együgyű parlament. Jó reggelt, kedves kapitány, jó reggelt!

Méltóságáteljesen bóklát, s kisorsant a szobából. — Ki volt a látogatója, kapitány? — kérdeztem.

A kapitány sóhajtott. — Szegény asszony! — kiáltott fel. — A tény az, hogy ez az asszony meg van bolondulva. Azt hiszi magáról, hogy ő Mária, Skócia királynője, s nekem hatalomban áll fejt visszazsargatni. Igen szomorú dolog. Mindig azt mondom neki, hogy fejt elküldték Londonból. Ő hisz nekem. Midőn a hajó esedékes, azt mondom neki, hogy az hajótörést szenvedte, de a fejet tartalmazó dobozt meg fogják keresni. Nagyon szomorú dolog, ha valaki elveszti az ép eszét, Sir Walter.

— Úgy van. — Haj! szegény Mary! — Mary, Skócia királynője! Olyan szép volt. Egyszer...

Könnyek peregték arczán végig. Széke selyedt, s eltakarta kezeivel arczát. Mialatt így ült, otthagytam.

Egy kis ide-oda való bolyongás révén nemskára a billiárdszobába jutottam. A terem üres volt. Elővettem egy dákót, s az asztalon levő golyókat lökdösi kezdtem. Mialatt ezzel voltam elfoglalva, egy kis emberke, aki rövid nyakkal és golyóalakú fejjel bírt, közeledett felém.

Szurós szemével hosszán, mereven nézte arcomat, s miután ez a firkészés nyugtalanított, letettem a dákót, s elhagytam a szobát. Az ember mindenütt nyomom követett. A fogadósobánál egy ápoló elesette, s élvezette.

Azon este minegy husz bennlakóval étkeztem együtt az ebédőben, de Miss Hollister nem volt az asztalnál.

Természetesen nem voltam abban a helyzetben, hogy tudakozódhattam volna utána. Kezembe nyomták valami régi mulatság műsorát, amelyet Thanksgiving napjának délutánján szándékoztak az intézetben tartani. A szereplők között Miss Hollister is fel volt említve, aki énekelni fog a mulatságon.

Hogy oly nő válaszszanak az éneklésre, aki emlékezőtehetségét elvesztette, az képtelenségnek tűnt fel. De nyilvánvaló volt, hogy ez a megállapodás az intézet vezetőjének, dr. Halenak tudomásával történt.

Miss Hollister megjelenése, s szemének üres kifejezése határozottan elárulta, hogy elméje eltoppant. Mily alapon számított tehát dr. Hale arra, hogy Miss Hollister állapota eléggé meg fog javulni a

jövő esütörtökig ahhoz, hogy a házi mulatságon felléphessen.

Megtudtam azt is, hogy a mulatságra a betegek barátait és rokonait is meghívják.

Fel lehet-e tenni Evelyn Hollisterrel, hogy nyilvános szereplésre vállalkozzék saját akaratóból, ha tudja, hogy állapota a részvét és szánalom tárgya?

A következő napon is hiába kerestem Miss Hollisterrel a reggeliző és ebédlőasztalnál. Nem jelent meg.

És ezek után történt, hogy az említett reggel az ablaknál ültem, s néztem a hó esését, s arra az időre gondoltam, midőn ismét találkozhatom Evelyn Hollisterrel, — amidőn ismét hallhatom hangját, amidőn tudtára adhatom, hogy az örültek házában, ahol fogva tartják, van egy barátja.

Homályos emlékek.

A következő négy nap igen lassan tejt el.

Dr. Hale minden reggel és este meglátogatott, s barátságosan eseegett velem.

Tudtam, hogy ilyen alkalmakkor, dacára gondatlan modorának, mindig megfigyelés alatt tart.

Ez idő alatt egyszer láttam Evelyn Hollisterrel, de csak egy szempillantásra. Fel-siettem, de egy mogorva ápoló, aki észre-vette közeledésem, visszavezetett szobámba.

Másnap korán reggel indultam el a parkban való sétára, miközben Suttonnal, az egyik ápolóval találkoztam. Megszoktam ennek az embernek figyelmességét, s azért nem lepett meg, midőn visszaillesztantva, láttam, hogy követni készül.

Mióta a szanatóriumba megérkeztem, nem hallottam semmit Buckner, vagy Manviltól. Mindkettő megígérte, hogy majd hallat magáról s azért némi apprehenzióval gondoltam arra, hogy ígéretüket nem tartották be.

A levegő hívós volt, s kezyűtlen kezeimet zsebeimbe mélyesztettem.

Az egyik zsebeimben valami papirszelvet éreztem. Kihúztam zsebeimből, s abban a hiszemben, hogy valami csomagoló-papír maradványa, el akartam dobni, midőn az azon írott két szó vonta magára figyelmemet: „A végrendelet”.

Ezek a szavak aláírászerűen néhány, írónnal írott szavakat követtek.

Visszanézve láttam, hogy Sutton, az ápoló husz lépésnyire megállott, s az intézet épületét nézte.

A papirt széthajtva, a következő szavakat olvastam: „En biztam önben. Miért van ön itt? Miért nem rendel ki a Mindenható egy védtelen nő részére barátokat? Mit várhatok öntől?”

A végrendelet.

Ez volt az egész! Mit jelent mindez? Felismert ő engem? Ha igen, miért nem beszélt? Miért nem vetett rám legalább egy pillantást, amelylyel értesemre adta volna, hogy felismert?

Zavartan morzsolgattam a papirszelvet ujjaimmal. Vajjon csakugyan Evelyn Hollister írta ezt?

Ismét gondosan elolvastam a szavakat, s azután a papirt, zsebeimbe mélyesztettem. Eppen tovább akartam haladni, midőn a fák mögül egy kéz nyult elő s könynyedén megérintette vállamat. Gyorsan megfordulva, szemeim Sutton acélszürke szeméinek nézésével találkoztak.

— Nos? — kérdeztem élesen. — Minden rendben van, uram, — felelte halk hangon, miközben lopva az épület felé tekintett. — Rendben van, uram. Ön önnel tartok.

— Ön! — kiáltottam fel. — Mit ért ez-alatt? — Ön nem eszelősebb, mint én, uram. — Néma meglepetéssel bámultam az emberre.

— Van egy üzenetem az ön számára Bukner irtól. — folytatta. — Azt mondja, hogy kint minden rendben megy, de egy bizonyos M... ur, — a teljes nevet nem mondta, — mindennap jelentést kíván öntől. Ön azt megírhatja, átadhatja nekem, s én majd hozzá eljuttatom. Önnel is hozok üzenetet minden este. Levelezni nem lehet, mert a betegek nem zárhatják be szobáikat, ruháikat pedig minden este kikutatják. Azonkívül önnel nem igen lenne alkalma kapott leveleit elégetni.

— Hát mi üzenetet hozott most a számomra? — kérdeztem zavartan. — Azt mondják, hogy nemskára alkalma lesz Miss Hollisterrel beszélgetni, s mondja meg neki hogy ápolónője Demarett pártján van. Nem szabad innia semmit, amit ápolónője ad neki, sem orvosságot, sem egyebet.

Intettem. — Jól van, Sutton, — feleltem. — Mondja meg barátainknak, hogy mindent megteszek, ami csak tőlem telik. Ha ön valóban a mi érdekünkben dolgozik, ak-

kor talán segítségemre lehet abban, hogy Miss Hollisterrel beszélhessek.

Sutton megrázta fejét. — Nell Granson, ápolónője, az egyedüli személy itten, aki érintkezhet Miss Hollisterrel, és Nell nem az a fajta személy, akit el lehetne tántorítani dr. Hale iránti hűségétől. Néha hetek mulnak anélkül, hogy Nellnek lenne valami teendője. Őt csak bizonyos betegek mellé alkalmazzák.

Hogy mit tesz velük, azt nem tudom. De hogy csaknem mind előbb-utóbb meghalnak, az bizonyos.

— Ön azt hiszi, — Hogyan tudhatnám én azt, uram? Ez az intézet különös egy hely. Különös történeteket hallunk időről-időre, de nem tudunk semmi bizonyosat; néha azt hiszem, hogy nem is civilizált államban élünk.

— Olyan rossz hely ez? — kérdeztem aggodalmasan. — Meglehető rossz, uram. Ezt nem lehet tagadni.

Pár percig mindketten szótlanul állottunk. — De nem gondolja, hogy Miss Hollister sürgős veszélyben van? — Nem. Eddig még meglehető jól bántak vele.

Élesen szemügyre vettem az embert. — Tudja-e ön ki vagyok? — kérdeztem hirtelen.

Sutton vállait vonogatta. — Ön George Fairfax, nekem legalább úgy mondták. Mindössze ennyit tudok, s nincs sükségem többre. Ön a Croyden-szanatóriumban van elhelyezve, hova az emberek rokonait küldik ápolás végett, hogy megszabaduljanak tőlük. De önnel barátai vannak kint, akik tudják, hogy ön épp oly épeszü, mint én. Ez elég Bevándorló nekem. Beszélék velük is, s önnel is. Ez az egész.

Miután többit most nem tudott mondani, tovább sétáltam a fák között s azután visszatértem az épülethez.

Még ugyanazon este irtam pár sort Manviltak, s tudattam vele megíusult kísér-

leteimet, melyeket aziránt fejttem ki, hogy Miss Hollisterrel beszélgethessek. Ezt a cédlulát Sutton utján juttattam el hozzá.

Minél tovább gondolkodtam a dolgon, annál jobban gyökeret vert bennem az a meggyőződés, hogy Miss Hollister tervbevett nyilvános szerepeltetésének valami titkos ezója van, nem csupán szórakoztatás. Ugy látszott azonban, hogy az utóbbi napokban nem engedték, hogy szokott reggeli sétáját megtegye.

Végre felvirradt Thanksgiving napja. Hűvös és komor idő volt. Daczára a borongós időjárásnak, az intézet bennlakói mind jó kedélynek örvendettek. Idáig megtudtam, hogy dr. Hale az ő pácienseinek nagy részével jól és azzal a kivétellel bánik, amit ezektől a szerencsétlenekkel szemben alkalmazni lehet.

(Folytatása következik.)

SZABADALMAKAT
kieszközül bel- és külföldön s azok eladását és értékesítését közvetíti

HERZOG ZSIGMOND
az Egyesült Államok szabadalmi hivatalában bejegyzett szabadalmi ügyvéd és a budapesti kir. ügyvétségi tanács elnöke. 116 NASSAU STREET, NEW YORK. Este és vasárnap 955 Second Ave.

GUTTMAN J. és TSA
a Nyugat első magyar könyvkereskedése

Imakönyvek, regények, történelmi munkák és minden egyéb könyvek, hazai dohányszörkek, szegedi paprika, lipői túró, magyar szilvalekvár elárítása nagyban és kicsinyben. Jutányos árak. Zsebtal. megrendelések pontosan eszorgatnak.

J. GUTTMAN & CO.,
380 WEST DIVISION STREET, CHICAGO.

A BEVÁNDORLÓ NYOMDÁJA
Elvállal jutányos árak mellett bármily nyomdai munkát. Újságtól kezdve névjegytől. ALAPSZABÁLYOKAT A LEHETŐ LEGOLCSÓBBAN KÉSZITÜNK. Aki szép, izéles munkát akar, forduljon hozzánk.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

A BEVÁNDORLÓ NYOMDÁJA
153 East 4th Street, New York.

Aki meggazdagodni akar, vásároljon HÁZHELYET Paterson gyárváros közelében.

FELVILÁGOSÍTÁSSAL KÉSZESEGESEN SZOLGÁL A FŐIRODA:

REALTY & COMMERCIAL COMPANY
26 Cortland Street New York.

RIZSAK JANOS KÖZJEGYZŐ

MAGYAR PÉNZKÜLDŐ ÉS VÁLTOINTÉZETE
127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J.

PENZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője.

MINDENNYELÜNK közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzultátsilag hitelesítetnek. Jogi, katonai és teleknyvi ügyekben pontossággal járok el.

REAM BIZOTT ÜGYEKBEIN pontosan és lelkiismeretesen járok el.

AZ UTASOKAT SZEMÉLYESEN ELKISÉREM A HAJÓHOZ.

UTRAIGAZTATÁS, felvilágosítás és tanácsot INGYEN adok.

FIÓKÜZLETEK:
FRANKLIN FURNACE, N. J.
SOUTH BETHLEHEM, PA.

ALPHA, N. J. WHARTON, N. J.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

PÉNZTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILAG MINDEN RÉSZÉBE. ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK.

15 WILLIAM STREET NEW YORK.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy penzbetétek céljából.

NEW YORK ÁLLAM.

KNAUTH, NACHOD és KÜHNE, 15 William Street, New York.
KISS EMIL, 104 Second Ave., New York.
Tíz év óta fennáll.

NEMETH JANOS, 457 Washington Street, New York.
ROSETT MORITZ, 197 Stanton Street, New York. Alapították 1879-ben. Pénzküldések és hajójegyelárusítás.

Fiókirodák: 145 Montgomery Street, Jersey City, N. J., 447 State Street, Perth Amboy, N. J., 22 N. Main Street, Wilkesbarre, Pa., 141 Federal Street, Youngstown, O.

SCHWABACH MAGYAR BANKHAZA, 1431-1 Avenue, a 74-ik utca közelében. Pénzküldéseket gyorsan és biztosan eszközöl. Hajójegyeket minden vonalra árusít. Kőzjegyzői okiratokat kiállít és hitelesítet.

HUGO LEDERER, 55 Ave. B, New York. Az összes hajóvonalak hivatalos ügynöke, pénzt legbiztosabban és leggyorsabban továbbít. Kőzjegyzői irodájában olesó díjazás mellett elvegez hazai jogügyeket.

MANDEL ÉS ILKOVITS, 374 Alexander Ave., New York. Pénzküldők, hajójegyelárusítók, élet- és tőz-biztosítás, kőzjegyzői iroda.

PENNSYLVANIA ÁLLAM.
B. HENDLER, successor to A. HENDLER SON & Co., Cassandra. Pénzküldemények Magyarországra és Európára bármely részére olesón, gyorsan és biztosan. Hajójegyek az összes vonalakon az ó-hazába sehol olesónban nem kaphatók.

FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Minersville.
Alapítóke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyeresemény \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.

KAIL G. ARPAD, Uniontown, Pa. Amerikai és hazai ügyek elintézése. Kőzjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Leechburg.
Összes tőke \$450,000.00. Bankbetéteket elfogad. Pénzküldő és hajójegyiroda.

SCRANTON SAVINGS BANK, Scranton, 120-122 Wyoming Ave.
Tőke 100,000 dollár. Főlöleg 500,000 dollár. Északkelet-Pennsylvaniaiának legrégibb takarékpénztára.

OHIO ÁLLAM.
THE BRIDGEPORT BANK & TRUST CO., PANY, Corner Main and Lincoln Avenue, Bridgeport, Ohio.
Pénzt kamatoztat, küld az ó-hazába. Hajójegyeket elárusít minden vonalra. Hazai ügyeket gyorsan és jutányosan elintézt.

PAPP MIKLÓS, 3929 Lorain Ave., Cleveland, Ohio.
Államilag engedélyezett hajójegy-, pénzküldő és kőzjegyzői iroda.

PERCEL LAJOS, 532-534 Pearls Street, Cleveland.
WISCONSIN ÁLLAM.
MERCHANTS AND SAVINGS BANK, Kereskedelmi és Takarékbank, Kenosha.
Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ÁLLAM.
RIZSAK JANOS, 127 Second Street, Passaic.
Pénzküldés és hajójegyek. Bármennyi okiratokat elkészít.

JOSEPH MAJOR MYERS, Phillipsburg és Alpha.
Pénzküldés, hajójegyiroda és kőzjegyzői hivatal.

WARADY LAJOS, 449 S. Broad St., Trenton.
Pénzküldő és hajójegyüzlete. Hazák, telkek vételre és eladásra.

NEMETH JANOS, new yorki bankár, passaic-i fiók pénzküldő- és hajójegyüzlete: 150-2 Street, Passaic.

SZABÓ LAJOS, Chrome.
Pénzküldés. Hajójegyiroda. Tanács és utbagazítás ingyen. A vidék egyedüli magyar kőzjegyzője.

Pres.: Joseph Soisson. Cashier: E. R. Floto.

THE YOUGH NATIONAL BANK
of CONNELSVILLE, Pa.
Ez a nemzeti bank minden betét után 4 százalékos fizet. A connellsville-i és környékbeli magyarság figyelmébe ajánljuk.

HUNFALVY HUGÓ
HITES ÜGYVED ÉS JOGTANACOS,
közjegyzői hivatal.
Iroda a főpostával szemben.
231 BROADWAY, New York City.

WARADY LAJOS
Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése.
PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA.
Az összes hajóvonalak képviselője.
HAZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA.
Magyar kőzjegyző.
449 S. Broad St., Trenton, N. J.

KAIL G. ARPAD
BANK ÉS HAJÓJEGYÜZLETE
— Alapították 1890-ben. —
Kőzjegyzői iroda úgy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az ó-hazába hetenként kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, Pa., W. MAIN STREET.

var bankház.
GE
NEW YORK.
magyarországi
okra a hajó
ntéz. Okmá-
YORK
TES
ANT
SZEPLŐT,
szótálatanságot
szisztarában,
K CITY.
EK & CO.,
üzlet honi- és
való elárúsi-
nél, ha a meg-
10 dollárt tesz
t mi fizetjük.
DNOKRA.
2.00, 2.50, 3.00
3.00, 2.50, 3.00
2.00, 2.50, 3.00
2.00, 2.50, 3.00
1.50, 2.00, 2.50
1.50, 2.00, 2.50
1.50, 3.00, 3.50
GALLONJA.
..... \$1.00
..... \$1.25
..... \$1.50
..... \$1.50
..... \$1.75
bor \$2.00
..... \$2.00
..... \$1.50
..... \$1.50
..... \$1.50
TOLTA A MI
ÉS PALIN-
AM BANTA MEG
ÉS PONTO-
LVA.
st és nem fogja
ket így czimezze:
EK & CO.,
TTSBURG PA.
ávéház
TTTEREM
arság kellemes
elye.
NEW YORK
zák között.)
Lenox.
LEINWANDER.
nyilvánosság előtt
ni.
gy a jövőben mit
zeket jelentette ki
pillanatban nem
De amilyen őszinte
iránt, hogy ügye-
hadulásonkat előse-
st arra kell kérnem
li ügyemet tovább
ják. Még valamit
hirt is forgalomba
ezafolja meg, mert
Soha eszem ágá-
Genfben igen jól
voltam ott pár hó-
ar egyesület alelnö-
k mikor a konzul
hagytam el titok-
rost. A konzul el-
tam tenni, de ez ed-
Hogy ezután mi
egy, a gróf édes-
lyről is.
állítás — mondja ez
a grófné önző ezé-
lát. A grófné volt
át megmentette és
szorások karmái kö-
ani. Ezért is inter-
natóriumba, ahol a
ig maradt volna, a
ásokkal rendbejón-
ról” és „erőszakos
és Schwartzert ta-
találta a gróft, de
kedett, hogy fia el-
l. Valószínű, hogy
Genfben megy vissza.

VASNA

"A Bevándorló" pé

VI. ÉVFOLYAM. 65. szám.

Két biblia.

— Legenda Kossuth Lajos ifjúkorából. —

Irta: Ráskai Ferecz.

Az udvari ákác virágját hullatta...
Két öreg üldögélt csendesen alatta.
Nagy néha fölnevezett hol egyik, hol másik,
Kisérve utjukban a füst karikáit,
Amik bodorulva lombán, cziprán szálltak
Szippantásaira a két jó szittyának.
Itt-amott egy kutya nagyokat vakkantott,
Tán, hogy elűzhesse így az alkonyatot,
Amely Monok falut fátylával bevonta...
Messziről meg melen a csorda kolompja
Esti szellő szárnyán odáig libgett.
Már kint cselhölőnek... Szűk ablakok
megett

Ki-kigyuladt egy-egy fakó méces: —
Most fognak mögöttük épp a terítéshez,
Hahogy a földekről hazajön a gazda,
Ehe oltásának módját megadhassa.

Alkonyat volt immár, csöndes alkonyat...
Öröme annak, ki dolgozott sokat.
Ki munkába égve átfáradott
Hajnaltól estvélig ismét egy napot.
Ősz embereknek a nappal is alkonyat;
Amig izmosoknak tudták ők karjukat,
Dolgoztak eleget... Most túl a gondokon.
Elmélkedhetnek világi dolgokon.
El a sok perc náluk reggeltől estelig
Csak vitakozással meg alvással telik:

S hogy az idő léptét fűgére gyorsítsák,
Bősz vitakozással arról tesznek vizsgát,
A mi szép hazánkat ki szereti jobban,
Jóvoltáért hübben kinek szive dobban?
Az akáci alatt a pipáját sziva
Nem másként cselekszik a két öreg szittyá.
S hogy most ime mégis nagyokat
hallgatnak.

Ide figyeljete! — nagy sora van annak.
Jó soká mindkettő pattogón, tüzesen
Azon vitakoztak: — a magyar mi
legyen

Templomot járó-e? Vagy csupán katona.
Kinek kard istene s harczmező temploma?
Az egyik, Pally — régente sok csatán
Hősiesen harczolt mint vitéz kapitány,
Mikor a francia ellenünk támadott —
Ekképpen harsogott:
— Mit, szelid ájtatost
Faragjunk a kemény, szittyá gyerekek-
ből?!

Nohát ilyen magyar, bizony nekem nem
köll!
Katonának menjen, aki van, mindahány.
Hogy hazánk védhesse, hogyha kell száz
csatán!

A kard, mit a kar védelmére rántott,
Több boldogságot és több világosságot
Áraszt a hazára, mint millió zsolozsma,
Amiknek legtöbbször se vége, se hossza,

A másik, Bodrogi, öreg lelki pásztor
Közibe köhintett isten tudja hányszor.
De azért szó nélkül, türelemmel várta,
Hogy bűnös beszédjét abba hagyja társa.
— No de így — szolt végre — istent
káromolni
Hogyan is tudhatja igaz magyar honfi?
Mert, bizony, domine, akárhogy is bámul,
A magyar nem nőhet föl csak úgy
pogányul,

Igaz, a harczmezőn szilajabban vagdal,
És inkább tele van gyűlölő haraggal,
Ha a hit malasztja vad idegen tölem...
De nem azért jöttünk e földi meszkre,
Hogy egymást üldözzük, egymás vért
vegyük;

Hanem, hogy csöndesen, békén éljünk
együtt.
S mi az, mi ezeket, s ha kell, milliókat
A béke aklában biztosan megóhat?
Az isten. A templom. Vagy egyszóval: a
hit.

Ez az, ami békén ellenni megtanít!
Legyen is a magyar: katona — ki bánja?
De nem a harczoknak, isten katonája.

Ha ti hallottátok volna a két szittyát,
Amint e kérdésnek tornáját megvitták!

Hogy harsogott a szó, hogy villogott a
szem!
S egyik sem engedett, nem egy szem-
nyit sem...

És ki tudja meddig folyt volna vitájuk,
Ha az alkony le nem ereszkedik rájuk
Fáradtan vizsgálta egyik a másikat,
És elfogta őket a békés áhitat,
Mit magával hordoz az esti fuvalom.
Mintha sugta volna: Öregek, nyugalom!
Hagyjátok a sok szót! Már, ime este let
Kösetek holnapig kis fegyverszünetet.
Fölöttük az ákác helyeslőn bólintott,
Mire már fehér fűrt fejükre leringott.

A két kemény szittyá így abbahagyta h
S eltette másnapra a meddő bősz vitát.
Nagy néha fölnevezett hol egyik, hol mási
Kisérve utjukban a füst karikáit.

Egyszer csak mit látnak? Egy ismerős
nyulánk

Ifju tart peczkesen a portájuk iránt.
A felhőket nézve, ábrándozva halad,
Jobbról is, balról is, könyv a hóna alatt
Az alvégi Kossuthnak Lajos nevű fia,
Talpig derék gyerek, tán nincs is benne
hiba!

Örökösen olvas, örökösen tanul,
A betűnek rabja fáradhatatlanul.
Mondogatták is ám, szelibe-hosszába:
Ember lesz belőle, akárki meglássa!!
Hogy közelükbe ért, köszöntött jó esté

— Adjon isten, amice, hát holjártunk
esmé?
Szólta Pally kegyesen, derűsen
A piruló ifjut át a kerítésen.

— Kerüljön csak beljebb — biztatta
Bodrogi.

— Szivesen! Bár szülém meg fog érte rón
Amiért ilyen soká a szérün maradtam.

— Ugyan mit csinál ott késő alkonyat-
ban?
Kérdezte Pally.

— Hát amig csak láttam,
El olvastattam egy kazal árnyékában.

— Mi volt a táplálék, mutassa amice?
Évődött Bodrogi.
— Csuda könyvek! Ime?
Az egyik — szolt Kossuth — szent könyv
a biblia,
— Ah! Ah! — csodálkozott most mind e
két szittyá.

Csakhogy a Pally uram a bosszanko-
dástól,
Bodrogi pedig a büszke boldogságtól:
Lám a magyar gyerek napestig a szérün
Isten hívének mily szorgalmasan készül

— Hát a másik, fiam? — szolt közbe
Pally.

Kossuth Lajos szemén föllángolt valami
Valami csodás fény! És hangja remegő
Mikor válaszolt:
— Ez is biblia. Szinte szent.
Hazám hőseinek véres bibliája.
Egy évezreden át imádtott hazánkat.
Kik védték meg, sokszor hősi halált haltak.
Ezt regéli nekem minden egyes lapja.

Most meg Pally lett erre diadalmas,
És gunyosan nézett: No, Bodrogi
hallgat'sz?
De csak nem hallgatott ő kelme azért s

— Mondd csak, az a másik, hát nem tö
bet ér-e?
Nem azt forgatod-e inkább szivesebben

— Dehogy! — szolt Kossuth — egyfo
mán szeretem
Mind a két bibliát. Az egyik megtanít
Hazánk s hőseink, a másik isten s a hit
Imádatára...
Csak nézett most egymásra
A két szittyá, sugva: — Le vagyunk
pipálva!

augusztus 13.

SEKET
"16" minden
Móhivatal:
New York.

POSITEK
Myers

N. J.
N. J.
res képeivel
biztosabban és
le hazai peres
ségeket elve
peburg és kör-
nyben ingyenes
ak.

YESULET
E SOCIETY.

en. —
nden hónapban
n.
burg, Pa.
nök Király E.
ás, pénztárnok
áry Bertalan,
Chalm. Duff,
Dobó István,
tagner János,
th János, Ma-
vidéken Kolle-
dékén Kránitz
okban Kuruc
Kánya Gábor,
v. Traugarten
Szabó János,
kírben Simon
resős Kálmán,
ia. Coleyban
an. Leechburg,
rdinen és vi-
lám. Priced-
Bluff-Shire
Center és vi-
sef. Wickha-
Leisenringen
Matulay Zol-
a. Expediten
a Olesanyi La-
os. Adelaiden
s. Víz János,
Largen Bedó
s József, Lock

S
ati irodája
M ALATT van.
HÁLY.

gyárban együtt
gü Nagy János
a, Crescent, O.,

ermekkori bará-
4, Crescent, O.

Y
denféle nő be-
nál is elfogad.
nth street, cor-

fiak!

rosi gyakorla-
sult államok-
rgek gyógy-
terület keres-
el orvosoknál,
nek szív, tü-
hólyag, hóly-
f, nemi gyen-
imat, vérmér-
Híre és bár-
szalonnal for-
ndennemű tit-
matokat (mi-
gyengült fér-
k s kihágások
nemi betegsé-
lekismeretes
találjuk, azt
sintén meg-
alom nélküli
ában; ezeket
ez semmibe
monnal, ne ha-
nem jöhet,
b villamos
rettel (mely
shetővé) és a
n legközölte-
rketet gyógy-
nyilag be va-

ttuck,

zetében.
YORK CITY.
szott.
ste 8-ig
u. 4-ig.

talni az atlétát. Máskor divat volt felül takarékoskodni, alul pazarolni. Három forint volt a felső szoknya, háromszáz az alsónak a csipkéje. Fiatal emberek is emlékeznek rá, amikor minden asszonynak sárga volt a haja és mindenik megkövetelte, hogy az uráé meg fekete legyen, úgy, hogy a gyermekek feketesárgának nevezték, mert az apja feketére az anyja sárgára festette a haját. Notandum, ezt a divatot a nemzeti ellentállás legkevésbé se zsenirozta. Hát azt ki nem tudja, hogy egyszer egy asszony elkezdett jukker-kocsit hajtani s egy fél-estendő alatt a mézszáros-asszonyok is jukker-kocsinak neveztek ki a hushordótalyigákat és ők is hajtottak, hogy el ne maradjanak ama nagyságos asszonyok mögött, akiknek a számlája erősen meg volt terhelve vesepesevényék és borjusgyek tekintetében. Volt idő, mikor minden uri asszony után egy kis kutya szaladgált. Mejd egy huszárönkéntes szaladgált. Később meg az lett a divat, hogy az asszony fusson az önkéntes után unokanővéri minőségben és minden önkéntesre átlag száz unokanővér esett, de egy se esett el, mert egyttal az is divat volt, hogy csak bolondítani, csak bolondítani, de erényesnek kell maradni. Ebben a korszakban viszont a katonáknak igaz sikerreik a bakfisoknál voltak, akik teljes ambícióval láttak hozzá, hogy az önkénteseket az asszonyok mellől elhódítsák.

Egy sereg más asszonydivatot sorolhatnék fel, de jobb, ha az olvasóra bízom, mivelhogy kinek-kinek vannak emlékei és talán fájdalmas sebeket is szakítanak fel. Azonban a különleges divat felülmúlta a többi. A doktor-divatról van szó. Amikor az asszonyok közt a doktordivat kapott lábra és hirtelen veszedelmes mértékeket öltött. Váratlanul jött és a sablonokat teljesen felforgatta.

Zsipzsupné, amikor az ura a bankból hazajött, gyöngédén levette róla a fekete kabátot, kigombolta az inggallért, letörölgette a homlokát, sajátkezűleg ráadta a réklit és a legkényelmesebb karosszékbe ültette, megcsókolta:

— Mennyire szeretlek, édes uracsám. A férj mosolygott:

— Jól van, jól van, te kis ördög. Bizonyosan új ruhát láttál báró Hípphoppné és neked is olyan kell.

Az asszony tiltakozva esőváltta a huszezer forintos fejesejkéjét (a gyémántok kerültek huszezer forintba) és még egy esőkövetkezett:

— Nem.

— Hát egy házi bál kell ruhával együtt.

— Nem.

— De valami ugy-e mégis kell?

És az asszony a legelsőbb osztályu ragyogással az ugynevezett nászutazási szemekkel fordult az urához:

— Nekem az az orvos kell házi orvosnak, aki báró Hípphoppnéknél házi orvos.

A történetbuvárok konstatálhatják, hogy az orvos-divat az asszonyoknál attól a naptól datálódik, amikor Zsipzsupné megkívánta, hogy neki ugyanaz legyen a házi orvosa, aki báró Hípphoppnének a házi orvosa. Amikor a legközelebbi zsuron Zsipzsupné hirtelen így szólott:

— Az én házi orvosom doktor Ikszi...

Csodálkozva fordultak feléje:

— Mi van abban?

— Csak úgy mondom — felelte. — Az az Ikszi, aki báró Hípphoppnének a házi orvosa.

De már egy gazdagabb bankárné megértette és közbevágtott:

— Nos hát, az én házi orvosom meg doktor Stikszilész.

— És abban mi van?

— Abban az van, hogy doktor Stikszia Bekőfeloői grófné házi orvosa.

Mihamar az asszonyok „adni kezdtek rá”, hogy ki a házi orvosuk. Egy hónap múlva már éppoly divat volt megmondani a házi orvos nevet, mint ahogy azelőtt azzal dicsekedni, hogy melyik párisi teremből érkezik a kalap.

A divathoz képest átalakultak az orvosokról való nézetek. Nem annyira az orvos figyelte meg a szép páciensnőket, mint inkább ők az orvost, hogy aztán beszélhessenek róla, ha barátjaikkal összejönnek. Természetesen a legszalonképebb orvosok lettek a legkeresettebbek, de meg kell adni, hogy egyttal kiváló képzettségű és jeles doktorok voltak, mert híreseknek kellett lenniük hol egy, hol más dolog miatt, hogy az asszonyok utánuk vessék magukat.

És így került előtérbe a kis doktor. A kis doktor nagyon hires operateur hírében állott, a szakfolyóiratokban is szerepelt gyakran a neve. Leginkább a kórházakban szeretett bravuroskodni, veszedelmes operációkat sikeresen csinálni, egy nap alatt négyet-ötöt s aztán kollégáival megbeszélni a tapasztalatokat, róluk tudományos vitákban résztvenni... Következésképpen a legnagyobb meglepetéssel vette észre, hogy egyszerre csak egész sor elegáns lakásban kell járnia szép asz-

szonyokhoz... és mintegy akaratlanul beleszeppent az új állapotba és lett belőle elsőrangú keresett házi orvos. A telefonja egész nap csilingelt s ha otthon volt, mind egyforma kérdésekre kellett felelnie:

— Hogy van kis doktor? Mit csinál kis doktor?

A kis doktor vigan füttyözött. A karréje meg volt alapítva.

II.

A kis doktort azért neveztek kis doktornak, mert (amint könnyen ki lehet találni) kiesi volt. És fiatalnak látszott. Mindig elegáns fekete zakettes, újdivatnyakkendő és kellemes férfiú volt. És — ezt külön fel kell említeni — amikor nem hivatalosan és nem hivatásosan jelent meg, nevezetesen ebédeken az operában, koncerten, zsuron és képkiallításban, akkor a kis doktor olyan gavallér volt, hogy a leggyakorlottabb udvaroncok is sápadoztak és boszankodva szól-
tak:

— Ez a kis doktor a másvilágra küld bennünket!

Am a kis doktor valóságban igen ügyes doktor maradt és csak meg kellett hallgatni, hogy miképpen beszélnek róla az asszonyok, amikor valamely komoly baj után került szóba. Ime:

— A kis doktor nem olyan, mint a többi — mondja az egyik szép fiatal asszony. — Amikor olyan nagy veszedelemben forogtam, mondom az uramnak, hogy egy öreg professzort kellene hívni. De az uram ragaszkodott hozzá, azt felelte, hogy professzornak a kis doktor öregebb, mint akármelyik. Aztán jött. Rá se ismerem, amikor felém hajolt és a szemébe kellett nézmem. Egyszerre aztán rendelkezni kezdett. Két perc alatt ő lett az ur az egész házban. Az ablaktáblákat kinyitatta, hiába mondtam, hogy én azt nem szeretem. A eselédet, akitől langyos vizet kért, de az meleget hozott, felpofozta. Kiment a konyhába és ő főzte meg a levest, hogy erős is legyen, sós se legyen, zsiros se legyen. Egy szép virágos reczés mosdótálat a falhoz csapott és egészen sima fehéret hozatott. Az uramat beosztotta maga mellé segédnek. Én már egy hangot se mertem szólani. De igen nagyon nyugodt és biztos voltam, hogy nem fogok meghalni. És nem haltam meg. S a gyermek... olyan szép, egészséges bábja, mint aki miatt én majd meghaltam, senkinek sines...

Más asszonyok helybenhagyták és egyik is, másik is tudott hasonló eseteket:

Nekem egyszer megparancsolta, hogy télen is félezipőben járjak. Borzasztó ideges voltam, három-négy éjszakán át nem aludtam egy órát sem és azt hittem, hogy valami altatót kapok. De nem. A kis doktor eldobálta a meleg ruháimat, a prémejeimet. „Ha nagyon ragaszkodik hozzánk, vitesse maga után egy hordárral, de ön nagyságos asszonyom, könnyebb ruhákban járjon és csak félezipőben.” Kint esikorgó hideg volt. „De kimenni nem kell?” — kérdeztem. „Ellenkezőleg. Muszáj sétálni legalább egy órát. Még pedig mindjárt.” Mit tegyek. Elmentem. Sirtam a hideg miatt. De aztán tíz órát aludtam egy folytában s azóta nincs is másféle cipőm, mint félezipő. És az uram megint belémszeretett s váltig azt mondja, böles ember a kis doktor, ilyen keccses lábat kár eldugni.

Az ilyen asszonyi tárgyalásoknál persze a kis doktor nem volt jelen.

— Én borzasztóan szégyeltem magamat — referálta a harmadik. — A kis doktor erre azt mondta: „Alászolgája asszonyom, Isten önnel.” Én feleltem rá: „Ne haragudjon doktor ur (nem mertem azt mondani: kis doktor), de mit tegyek?” „Aki beteg, azt meg kell gyógyítani — felelte ő — én levélben nem tudok gyógyítani.” És elment. Előbb azt mondtam az uramnak, hogy sohase kerüljön a szemem elé az a goromba doktor. Hogy mennyire csalódunk az emberekben, hisz az nem egy gavallér, az egy pokrócz. Hogy hozzon nekem egy öreg doktort, vagy még inkább egy doktornőt. Igen, de az öreg doktor azt mondta, hogy el kell hívni a kis doktort is, mert az jobban ért az ilyenhez, mint ő és másnap megint itt volt a kis doktor. Lármázott, hogy ez nem komédiázás, de én már nem haragudtam rá.

Legendák is kerültek elő a kis doktorról. Hogy egyszer egy öt éves gyermekről majdnem egészen levágta a bőrt, de csak így menthette meg az életét.

Tehát a doktor divatból az lett, hogy az asszonyok nagyon féltek és egészségebbek, tartósan szebbek, meg jobb kedvűek lettek, mint azelőtt voltak.

A kis doktor pedig mindig el volt foglalva s ha társaságba került, dédelgették, a kedvét keresték és csodálkozva tóprengtek:

— Hogy lehet az. Ez a kis doktor milyen más ember, amikor gyógyít és milyen más, amikor mulattat bennünket.

„A BEVANDORLÓ“ SZÉPIRODALMI MELLÉKLETE

mellett Hofman Rózával. Areza nagyon megelégedett volt s örövendő. A leány egy esomó virágot tépett.

— Ne tépje szét, Róza, — mondta Grün Jeremiás — vagy széttepi, tegnap szedtem a sétám alatt.

— Nem, Jeremiás, nem tépem szét, elteszem, — el örlökre.

Grün Jeremiás szerelmesen nézett Hofmann Rózára, megfogta a kezét s édesen kérdezte:

— Szeret?

— Szerettem — válaszolt a leány személetesen.

A nap éppen áldozóba volt, tüzes sugaraikat szétszórta. Grün Jeremiás felébredt a biboros égre s egy pillanatra elborult az areza. Az előző nap alkonyulataira gondolt, mikor azon tusakodott, hogy vajjon megkísérelje-e a szerencsét, hogy megtartsa-e a szegény falusi koresmáros lányának tett ígértét, vagy nem.

Csak egy pillanatra komolyodott el, azután mosolygott megint s átfogta a leány derekát, szemébe nézte:

— Szeret, ugy-e szeret, Róza?

Vándorfelhő.

Irta: Feleki Sándor.

**Vándorfelhő az én dalom,
Csöndben tova lebben.
Nem látható vad viharban,
Vészes förfogtágyban.**

**Lenge, felhő bodrai közt
Nem rejt tűzvillámot,
Szenvedélyek lobbanása
Nyomában nem támad.**

**Szállong derült, szép időben,
Észrevetlen másznak.
Örvend csendő madárdalnak
Napifény-ragyogásnak.**

**Ujong, hogyha szép a vége
Egy-egy bus mesének
S kezét nyújtja sok harc után
Kedves kedvesének.**

**De ha szivet győtrödni lát,
Rajta könyharmat reszket.
Ő is szenved, ha visel más
Tövishől keresztet.**

**Ilyenkor hull sűrű könye
S benne a hit édes:
Enyhül töle tán egy virág,
Vagy egy csüggett lélek.**

**S ahogy támadt, elszáll ismét,
Nem perzselön égve.
Észrevetlen szertefoszlik
A nagy mindenségbe.**

Jankó és Anyicska.

Irta: Abonyi Árpád.

— Mit vácsorázunk, Anyicska?

— Nem tudom, Jankó.

— Maradt egy kis szalonna?

— Nem maradt.

— Abból az oldalasból sem maradt, amit az anyádtól kaptunk?

— Abból sem, — válaszolt egykedvűen a sápadt tót asszonyka, aki alig mutatott többet, jól megtermett maffla fiatal ura mellett, egy gyermeknél. Vékony volt és kicsi, fejletlen, mint egy gyermek. Szőke, fehér arca csinos, majdnem szép; szemei kék, mint a buzavirág, de sem nem lappangott bennök, sem nem ragyogott ki belőlük semmi a világon egyébe, mint valami fáradt közöny és lélektelen nembánomsága a nyomorúságba beletörődő butaságnak. Tenyerére támaszkodott állal üldögélt a szoba közepén csupaszon szomorkodó asztal mellett, s mindig ugyanazon a hangon felelt az úrnak.

— Hát az a cipő elfogyott-e, amit az apám küldött?

— El.

— Az egész elfogyott?

— Tudod, hogy délben vitted ki az utolsó karéjt az erdőre, hová munkába rendelt az özvegy nemzetes asszony. Dolgoztál-e, Jankó?

— Bizony.

— Aztán nem kaptál semmit a munkádért?

— Holnap kapok.

— Az is jó, de mit addig? Nincs egy falat sem a házunknál, sem étel, sem pénz, hogy jóllakhatnál... meg én is, bár nekem kevés kell. Azonban ha még ez a kevés sincs. Megmondhattad volna a nemzetes asszonynak, hogy bajban vagyunk, adjon valamit holnapig. Megtette volna, azt hiszem...

— Meg. De szegyeltem...

— Mit szegyeltem?

— Kérni szegyeltem... előre, mint egy koldus. Te se kértél a plébános úrtól semmit, pedig már négy napja dolgozol a kertjében és mióta úgy van, hogy itt hagyja a szakácsnéja, hát arra is kért, hogy állj a helyébe és igazítsd el te a dolgot, — kapsz mindent, ami kell és még pénzt is kapsz a főzésért, meg a takarításért — napjára harmincz krajczárt.

— Ez igaz.

— Tehát kérhetél volna... — vonogatta vállait az ember.

— Kérhettem volna, de akkor azt is meg kellett volna neki mondanom, hogy azért kérek, mert olyan nagy bajban vagyunk, hogy még enivalónk sincs. Akkor pedig ő is mindjárt megkérdezte volna, mint ahogy egyszer már megkérdezte, hogy miért nem fogod meg te a dolgot, ha bajban vagyunk? „Erős és fiatal az urad, Anyicska — mondotta nemrégiben, mikor egy kicsit panaszkodtam, hogy leválik rólam a szoknya és nincs pénzem mátra — mint egy bivaly: miért nem dolgozik? Lusta és haszontalan fiéző az urad, Anyicska, azért nem dolgozik.”

— Ezt mondta?

— Ezt.

Az ember hümmögve csóváltatta a fejét, belemarkolt ujjával az üstökébe s a csizmájára orrát nézgette. Szabályos, esinos, ostoba feje nyilván a leghevesebb válságon gondolkozott azalatt a jó hosszú idő alatt, míg az üres magabamélyedés pauzálja tartott.

— Azt mondom, Anyicska — dunnogta végül — hogy a plébános ur nem jól beszél. Sohsem volt jó szívevel irántam, azért nevez butának, meg haszontalan fiézőnek. Csak nincs munkám, az a baj. Ha lenne — dolgoznék szívesen reggeltől estig, amíg beleszakadnék.

A kicsi asszony fejét rázta.

— A szád jár, Jankó; neked csak a szád jár a dologra, a kezed nem szereti...

A nemzetes asszony elégszer megpirongott. En is hallottam, amikor ráz szolt, hogy te vagy minden munkása közt a legutolsó és hogy az sem ér semmit, amit csinálsz.

— Lám, lám... Mégis felfogad. Ha olyan utolsó lennék, megfogná a galléromat és amilyen akkurátus, markos asszonyosság, úgy kilökné az udvarról, hogy még a lábam se érné a földet. Azonban nem lök ki, hanem megveregetti az orozmat és azt mondja, hogy jöjjenek és maradjak ott nála, majd meglátja, hogy mit tehet értem. Nem igen illendő beszélni róla, de te ugy is tudod, Anyicska, hogy a nemzetes asszony ott szeretne engem tartani... sőt már meg is eszkölt vagy kétszer és azt mondta, hogy kedvére való fia vagyok.

Az asszony bölintott, hogy tudja.

— Láttam, amikor megcsókolt — mondotta egykedvű esendes hangon, s szép, kék szemei révedezve bámészkodtak ki a nyitott ajtón keresztül az udvarra, melynek giz-gazos földjén egyetlen árva tyúk sem kapirgált immár hetek óta, — és akkor, amikor láttam, azt gondoltam, hogy nem sokára bizonyosan magához fog hívni, mert már rég nincs senkije és amilyen gazdag, jómódú asszony, hát bizonyosan ráér, hogy ne férjen a bérbe. Aminthogy mindig is ráért. Az utolsó szeretője azonban rosszul járt... tudod?

— Tudom.

— Azt is tudod, hogy miért?

— Azt is.

— Csak azért mondom... hogy úgy ne járj, mint az. De te nem fogsz úgy járni, mert nem vagy szoknyás természetű. Az olyan volt, de kapott is botalt olyan verést, hogy csupa vér volt... meg az a kövér Staza is kapott, akivel a szérus-kertben együtt találta őket. Te nem fogsz másképp járni, Jankó, mert — mondom — nincs efféle természeted. Ha odakerülsz, ott is maradsz és jó dolgod lesz, mert a nemzetes asszony egyébként nagyon meg tudja szeretni és nagyon meg tudja becsülni a szeretőit, ha látja, hogy csak neki engednek és csak az ő kedvét teszik.

— Ez ugy is van.

— Igen, ez ugy van, — hát én nem is féltelek téged. Új köntösökben fogsz járni, mindennap annyit kapsz enni, amennyi beléd fér, dolgod nem lesz semmi... még afele fehér, uri pipát is kapsz, akibe hosszúra szár szolgát és fájrn dohányt hozzá, hogy a szaga ne sértse a nemzetes asszony orrát. Pipázhat szegény nap. Jó dolog az, ha egy ilyen korodbeli fiatal ember pipázhat egész nap és nem kell, hogy künn egye magát a mezőn, vagy az istállóban. Jankó bölingtott.

— Bizony jó — mondotta felsóhajlva. Átváltoztatta egyik lábát a másikon, azután így szolt:

— Tudod mit, Anyicska

— Mit?

— Azt gondolom, hogy a paróchián, nincs ám rossz dolga, akit a tisztelő ur

felállal, és meg van ő vele elégedve. Mit gondolsz, rossz az?

— Nem rossz.

— Ez a mostani szakácsné is ugy megy el, mint egy páva madár. Öt évig volt a tisztelő urnál és lám, már kérője akad... férjhez fog menni, mert most már tehéti. Összespórolta a pénzt, van is neki vagy ezer pengő forintja, ha nem több... de bizonyosan több van, mert az a hivatalbeli ur, aki megkérte, igen finom ur — láttam, amikor a minap itten járt és a tisztelő urral is beszélt. Sőt alighanem a tisztelő ur is ad neki egy esomó pénzt, csakhogy összeházasodjanak, mert hogy neki baj lenne, ha nem házasodnának össze. Zsuzsi asszony már három hónapja, hogy úgy van... sietni kell, különben a plébánián jön világra a gyerek s ebből nagy baj lehet.

— Bizony nagy.

— Ezért gondolom, hogy egy esomó pénzt még ráment Zsuzsi asszonnyra. A tisztelő urnak egyébként van elég pénze — fizethet. Fizet is, mert bár egyébként igen kemény kezű, igen könnyen pofozó ember... akkorakat ordít az emberre, hogy szinte ráz, mint a hideglelés... de nyálas disznó természet; nem nézi, mi lesz, ha egyszer megbolondul. Azt gondolom Anyicska, hogy te is könnyen kaphatnál tőle vagy ezer pengő forintot... s ez be jó lenne.

A kicsi asszony visszanezett rá a vállán keresztül.

— Neked lenne jó? — kérdezte száraz hangon.

— Nem nekem, hanem neked.

— Azt hiszed, hogy ha innen kimegyek — visszajövök?

— Nem hiszem. Én sem jövők többé vissza, ha innen kimegyek.

— Kimégy?

— Hát te, Anyicska?

Az asszony egy pillanattal elmélázott a kérdés felett, azután megint csak megvonogatta sovány vállaszkait, s miközben körülhordozta tekintetét a jóformán egészen üres parasztszoba nyomorúságot ringy-rongyain — intett a fejével, hogy igen, kimegy ebből a savanyu szagu ürességből, mert itt sem ma, sem holnap, sem azután nem lesz mit enni.

— Nemnem kell, Jankó — szolt esendesen és felállt, hogy felkészüljön az utra — mert itt éhen halok. Te lusta, dologtalan, hitvány ember vagy és bizony az is maradsz, nem tudsz eltartani még engem sem, pedig nekem kevés kell... majdnem semmi. De te ezt a semmit sem tudod megszerezni. Csak elkölteni tudod, ami kevesem volt. Hát el kell mennem.

— Akkor én is elmegyek... — morgogta az ember.

— Haragszol, Anyicska?

— Rád?

— Mert ugy látom, haragszol, pedig én nem vagyok oka...

— Nem haragszom, Jankó, mert nem tehetsz róla, hogy ilyen hitvány vagy. Apád is ilyen volt. Mind ilyenek voltatok, de azt hittem, hogy más leszel, ha összeházasodunk és látni fogod, hogy dolog nélkül nem tudunk megélni, mégse lettél más és nem is leszel, mert ilyen a természeted. Bánom, hogy a feleséged lettem, de ezen most már nem lehet segíteni.

— Látnod, Anyicska, látod... én is bánom, hogy elvettelek. Ha én nem vagyok, az öreg Pominzki fia elvett volna, — az pedig derék, módos legény volt, nem olyan szegény kutya, mint én. Persze, azóta már az is asszonyt vitt a házhoz. Hát elmégy, Anyicska?

— El.

— És igazán nem haragszol?

— Nem.

— És fogsz rám gondolni némelykor?

— Nem hiszem, Jankó — válaszolt egykedvűen a kicsi asszony, miatt elhagyta a szobát, s a szemetes udvarra lépett, kezét nyújtotta a bomba pofával utána lépkedő nagy kolonc tőtnak, — nem hiszem, hogy gondolni fogok rád, mert ugyan minék?

— Igaz. Minek?

Egy ideig hallgatva néztek egymásra; azután így szolt az asszony:

— Isten áldjon meg, Jankó.

— Isten áldjon meg, Anyicska...

dörmögte lesütött tekintettel az ember.

Aztán jobbra ment, a másik balra. És nines az afrikai sivataglegvadabb pontján sem két olyan különböző nemű állat, aki ezt ily káprázatos tökélyvel utánuk csinálta volna.

A BEVANDORLÓ

és ennek pénteki, „Vasárnapra“ című szépirodalmi melléklete az érdekes olvasmányok valóságos tárháza. Akinek barátai vannak, figyelmeztesse őket a „Bevándorló“-ra, az amerikai magyarság legjobb és legtartalmasabb lapjára.

Bibi Lola.

Irta: Henri Conti.

— Hölgyeim és uraim lépjenek be néz zék meg a legmegelőbb, legesodlatosabb és legbámulatosabb előadást, amelyet halandó valaha is látott!... Bibi Lolánál nines szédelgés, nines ámitás, ninesenek esodás, kétféjü lényei, nines mesterségesen meghosszabbított, óriás asszonya, kis gyermekből faragott törpéje, mécszsel fehéritett albinója, vagy fénymázzal befekített vádember!... Itt, hölgyeim és uraim, minden természet! Bibi Lola, társával Adám apánk szerszámaival dolgozik... Semmi mesterkedés nines!... Erő, ügyesség, könnyedség, hajlékonyság és türelem által értük el világraszóló hírnevünket!... De nem hagyom önöket tovább epedni, hölgyeim és uraim!... Rögön, presto, illico subito szolgálök egy kis mutatványral:

— Tioui... tioui... tioui... iou... iou... tioui...

Vajjon létezik-e a világon olyan kanári, melynek torkából szebb trillák törnének elő?...

Most pedig arra kérem azokat, kik szeretik a természet szépségeit, hallgassák meg a fülemilét:

— Hiou, tu, tu... Hiou, hiou, tu, tu!... Tu, tu, hiou!...

A pinyöke, kendercze és sármány pedig így szolt:

— Hi!... hi!... hi!... hu!... Tu, tu!... Tu... tu... hi, hi!...

Ha pedig az igen tisztelt társaságban valaki operadallamot, vagy utcai chansonette-et akar hallani, kérem, csak szóljon!... A zenekar én magam vagyok, alázatos szolgálök, Bibi Lola, kísérvé Bilboquette Irma kisasszony és Girgouillard mester által, ki Franciaország első dudása.

És szájával, ujjával, lábával utánözva a hegedüt, pistolát és nagybögöt, bámulatos szabatosággal adta elő a Traviata nagy áriáját. Ez annál esodlatosabb volt, mert esakis Bilboquette kisasszony öreg dobja és Girgouillard dudája támogatták. A tömeg éljenkiáltások által kísért, óriási tapsviharban tört ki és ujjázott. Azután ellepeték a bódét. Mint Panurge bárányai, egymásután onostak befelé. A komédiás pedig annál jobban igyekezett tréfák, bolondságok és élcek által mulattatni az embereket, mialatt Bilboquette kisasszony és Girgouillard bolondos táncot jártak, vagy egymásra fintorgatták arczukat...

Bibi Lola látva, hogy a tömeg lékese-dése tartós, félbeszakította mókáit és a bohöz fölébe sugott:

— Csak folytassd, én addig megnézem a kiesikét.

Most egy veszedelmes bukfenec után, bohökés testtartással talpra ugrott, majd furesa bököt csinált a nézők felé. Ezzel gyorsan eltűnt a ponyvák mögött.

Nagy lépésekkel közeledett a társzékhez mely lakásul is szolgált. Sietve felzaladt a léposökön, majd kinyitotta az ajtót és egy rózsaszín trikóba és tarka, rövid szoknyába öltözött asszonytól nagyon komoly, aggodó arczal kérdezte:

— Nos, hogyan érzi magát?

Az asszony nem felelt. De minden beszélőnél többet fejezet ki tekintetének kétségbeesett kifejezésével és sápadt arczával, mely a könnyek által felolvadt festéktől egész tarka, sáros volt.

Ilyen állapotban ez az arcz nevésségek látszott s még sem mosolygott volna senki rajta, oly szivhez szólaan fejezte ki a bánatot. Ah! az anyai fájdalom mily beszédés s mennyire igaz, hogy a szem a lélek tükré.

A komédiás megértette feleségét. Lábujjhegyen közeledett a kis ágyhoz és föléje hajolt. Abban egy sovány, sápadt, átlátszó bőrű gyermek feküdt, kinek szemhéjai nehezék és kékék voltak. Félig nyitott, vértelen ajkain keresztül, csak nehezen vett léleketet...

A szegény gyermek egyik keze kicsuszott a paplan alól. Az atya gyengéden nyult hozzá, majd megcsókolta és aztán olyan óvatosan, miként a törékeny dolgokkal bánni szokás, ismét visszahelyezte a takaró alá.

Merev szemmel és dult arczal, sokáig nézte a kiesikét s oly közel hajolt anyagi arczoskájához, hogy léleketét szinte magába szívta... Végre felemelkedett s az asszony felé fordult:

— Azóta sirt?

— Nem!... Már nem bir!... — válaszolt a komédiásasszony és hirtelen zokogásba tört ki.

— Nos, Marie, végy erőt magadon!... Hiszen ma este lesz néhány garasunk s akkor majd vesznik számára valami jót... A sátor jóformán tele van... Ah! ugyancsak bohözökodtam kedvükért! azonban nem maradhatunk távol, te most

menj be, rajtad a sor és táncold a tarantellát!... Én majd ezalatt vigyázni fogok Georges-ra... Ha felhúzzák a függönyt, küld értem Grigouillardot!

— Igazad van! — válaszolt az asszony. — Már csak a parádé kedvéért is jobb, ha bemegyek és tánczokolok előttük.

Ezzel felállt, majd letörtölte könnyeit és ruháját rendbe szedte. Már éppen távozni akart, midön férje még így szolt hozzá:

— Igy nem mutathatód magad a közönség előtt, mert arczod olyan, mintha gyümölcsképpel kentened volna!... Jöj vissza, hogy kissé bemázoljalak!

Egy törökös sarkával gyorsan megtörtölte és újra kifeszette az asszony arczát.

— Igy, most már mehetsz és hódítsd meg őket!... Bilboquettenek szólj, hogy teljes tudásával segítségéred legyen... Ah, milyen siker vár reánk!... Jöt állök, hogy a kicsikének ma este jó dolga lesz!

Midön a bohöz egyedül maradt, ismét a kis ágyhoz ment és föléje hajolt. A gyermek rövid ideig mozdulatlan maradt, de azután egyszerre összerázkódott és szemhéjai félig kinyitlakt.

Az apa szíve hevesen kezdett dobogni. Kedveskedve, szeretetteljes hangon beszolt fiához:

— Mi bajod, kis Lolom, mondd, mi bajod?... Hol fáj?...!

Mint az elnyomott panasza, a gyermek melléből ekkor mély sóhaj tört elő. A szegény ember ekkor közelebb hajolt hozzá és megcsókogta esukljóját, homlokát, arczoskáját. Azután kanalon néhány ecepp örvösságot igyekezett beadni a kis betegnek.

— Mondd, még mindig itt a bibi? — szolt a kiesikéhez, égő homlokára helyezve kezét. Nézd, igyál egy keveset, drága gyermekem, igyál!...

Ezzel a fiucska ajkai közé illesztette a kanalat, de az ajkák mozdulatlanok maradtak.

— Nem akarod?... Pedig nagyon jó és meggyógyulnál tőle, drága picikém! — beszolt a szerencsétlen, felemeleve és karjára helyezve a fiu fejcsékéjét. — Nos, egyetlen mindenem, igyál, hiszen nagyon jó.

— Ah... Ah!... — sóhajtott a gyermek, s azután mellét valami fütyölésfélé hagyta el.

Az apa letette a kanalat. Azután megszabadíta szemét attól a fátyoltól, melytől elhomályosultak, remegő hangon így szolt kis fiához:

— Mondd, Georges, nem látod... nem ismered meg apukádat?... Mond... egyetlen Georges-on!... Én vagyok, Bibi papa, aki neked valami nagyon jót ad... Nézd, nézd, ezukora, pompás ezukorka, a jó Georges-nak!... Nyisd fel szemecskéidet, drága fiaeszkám, egyetlen kiesikém!... Ah, Istenem! Istenem!... Mi bajod?... Hiszen nem veszél léleketet!... Beszélj csak egy szót szólj... Nem, nem lélezkik többé!... Oh, Istenem!... Istenem!...

E pillanatban a koesi ajtaja feltárult és Grigouillard jelentette:

— Mester, a sátor tele van!... Megadjam a három kalapácsütést!

Bibi Lola, anélkül, hogy válaszolt volna, kirohant mint az grült, ugy lépett a még leeresztett függöny elé és szakadozott, lihegő hangon kezdett beszélni:

— Hölgyeim és uraim!... Nem lesz eladás... Kis fiam meghalt... Pénzüket visszakaradják a kijáratnál!...

Ennyit csak ennyit mondott, de oly kétségbeesetten, hogy egyszerre néma esend támadt. Azonban ez alig tartott néhány másodpercig, mert a közönség esakhamar éljenzésben és nevetésben tört ki. Azt hitték, hogy a bohöz kétségbeesése szintén a műsorhoz tartozik.

Bibi Lola mozdulatlanul helyén maradt. Azután könnyező szemekkel így káított fel:

— Igaz... igaz!... Gyermekelem meghalt!... Pénzüket visszaadom!...

Szavainak még ekkor sem adatak hitelt. Ismét felhangzott a taps. Bibi Lola valóban nagy művész!

— De hiszen igaz... igaz!... Meghalt!... Pénzüket visszaadom! — ismételte a szerencsétlen.

Azonban minél jobban kiabált, a taps annál viharosabb volt. Végre eszét vesztve, örületen kiugrott a sátorból és a társzékéhez szaladt. Itt felkapta a gyermeket, majd visszatért az emelvényre és az élettelen kis testet megmutatta a közönségnek.

— Harmadik napon a komédiás kis gyermekét egy hetedrangu halottas koesin kivitték a temetőbe. A közönség nem követte vissza pénzt, s ennek köszönhető, hogy Bibi Lola kis fia kikerülte a közös sirt!